LOKMAN SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 31, nüzûl sıralamasına göre 57, mesânî kısmının birinci sûreler grubunun üçüncü sûresi olan Lokman sûresi Mekke'de nâzil olmuştur. Âyetlerinin sayısı 34 dür.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlüne ve Onun pak aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

Lokmân sûresi kitabımızın 31. sûresidir. Sûre adını içinde geçen Lokmân aleyhisselâmın oğluna ve tabi onun şahsında biz Müslümanlara ulaştırdığı çok güzel nasihatlerini ihtiva eden konudan almıştır. Muhtevasından da anlaşılacağı gibi sûre peygamber efendimizin Mekke'de dâvetini ortaya koyduğu, inkâr ve karşı çıkışların başladığı, ama henüz işkencelerin hat safhaya ulaşmadığı bir dönemde nâzil olmuştur. Sûrede İslâm'la şereflenmiş gençlere yönelerek onlara çok hoş mesajlar sunulmaktadır. Ana-babaya itaat her ne kadar Allah'a itaatten hemen sonra geliyorsa da, eğer onlar kendilerini Allah'a iman ve O'na itaatten alıkoymaya, şirke ve küfre düşürmeye çalışıyorlarsa, kesinlikle onların dinlenmemesi gerektiği, Allah'a isyan konusunda hiç kimseye itaat edilmemesi gerektiği anlatılıyor. (Âyet 14-15) Aynı konuların Ankebût sûresinde de gündeme getirilmesi bu iki sûrenin aynı dönemde nâzil olduğunu gösterir.

Sûrede ayrıca küfür ve şirkin mantıksızlığı, iman ve tevhidin geçerliliği anlatılır. İnsanlar akıllarını kullanıp, Allah'tan gelen vahye kulak verip körü

körüne atalarının yolunu, inancını taklitten vazgeçirilmeye dâvet edilmektedir. Gerek bu kâinatta Allah'ın yaratıp nazarlarına sunduğu görsel âyetlere, gerekse elçisine gönderdiği kitabının âyetlerine bakarak, onlar üzerinde derin derin düşünerek bu gerçeği anlamaya çağrılır.

Yine sûrede peygamber aleyhisselâmın insanlığa sunduğu bu mesajın ilk kez insanlara sunulmuş bir mesaj olmayıp, insanlığın başlangıcından bu yana tüm Allah elçilerinin sunduğu mesajın aynısı ol-duğu ortaya konarak onu reddetmeye çalışanların akılsızlıkları, düşünmeyen insanlar oldukları haber veriliyor. Ey insanlar, kendi ülkenizde yaşamış olan Lokmân aleyhisselâmı tanımıyor musunuz? Onun hikmet dolu tavsiyelerini duymadınız mı? Onun hikmetli vecizeleri günlük hayatınızda, konuşmalarınızda zikredilmiyor mu? Şairlerinizin şiirlerini süslemiyor mu? Niye düşünüp ibret almıyorsunuz denilerek insanların akılları erdirilmek isteniyor.

1. "Elif, Lam, Mim."

Lokman sûresinin girişi Bakara sûresinin girişine benziyor. Sûrenin ilk âyeti hurufu mukatta âyetiyle başlıyor. Dinleyin Allah konuşuyor. Dikkat edin bu âyetler Allah'tandır. Bu sözler Rabbinizin sözleridir. İçinizden birisi konuşuyor olarak değil Allah konuşuyor olarak dinleyin ve hayatınızı bu âyetlerle düzenlemek üzere duyar duymaz hemen dikkat kesilin ve îman edin.

2,3. "Bunlar, iyi davranan kimseler için rahmet ve doğru yol rehberi olan hikmetli Kitabın âyetleridir."

İşte hakim bir kitabın âyetleri. Hayata hakim olan bir Allah'ın hakim bir kitabının âyetleri. Hikmet sahibi, ilim sahibi bir Allah'ın mahza hikmet olan bir kitabının âyetleri. Hikmet, bilgi kendisinden olan ve o bilgisinden, hikmetinden yeryüzüne indiren, sizi bilgi ve hik-metiyle şereflendiren Allah'ın âyetleridir bunlar. İşte Hakîm olan bir Allah'ın yine Hakim bir kitabının âyetleriyle karşı karşıyasınız. Rab-binizin hikmetine muttali oluyorsunuz. Hikmet doğru bilgi, doğru hüküm, Allah bilgisi ve bu hikmete ulaşma yolu da kitap ve Resûlünün sünnetidir.

Evet biz Müslümanlar hikmet sahibi olan, hikmetin kaynağı olan Allah'tan gelmiş bu kitapla hikmete ulaşacağız ve hayata hakim olacağız. Kesinlikle bilelim ki bu kitabı okuyan, bu kitabı tanıyan, bu kitapla beraber olan, hayatında bu kitabı hareket noktası kabul eden ve yaptıklarını bu kitaba dayandırarak yapan kimse hikmet sahibi kimsedir. Hikmet bilgiyle amelin,

bilgiyle hayatın uyuşmasıdır. Hikmet bilginin yaşanması, bilginin amele dönüşmesi ve bilginin yerinde kullanılmasıdır. Bilgiye göre hayatın şekillenmesidir. Allah bilgisine, kitap bilgisine dayanarak insanın sözlerinin şekillenmesi, düşüncesinin, bakışının ve inanışının şekillenmesidir. Mü'minler bu kitap sayesinde hikmete ulaşacaklardır. Bu kitapla beraberlikleri sayesinde hikmet sahibi olacaklar, İsâbetli kararlar verecekler, tüm problemlerini Allah doğrularıyla çözümleyecekler ve hayatta yanılmazlık özelliğine ulaşacaklardır.

Evet muhsinler için, Allah'ı görüyor muşçasına O'na kulluk edenler için bu kitap rahmettir, hidâyettir, yol göstericidir. Sürekli Allah kontrolünde, Allah murakabesinde olduklarının bilinci içinde Allah'a kul olamaya çalışan mü'minler için bir hidâyettir, bir rahmet kapısıdır bu kitap.

Peki kimdir bu kitabın kendilerine rahmet olduğu kimseler? Kimdir bu Allah'ın kendilerine açtığı rahmet kapısından girenler? Kim dir bu muhsinler, muttakiler? Ne özellikleri varmış onların? Nasıl kimselermiş ki Rabbimiz onlara bu kadar değer veriyor? Niye Rabbimiz sadece bunlara ayrıcalık tanıyor? Niye bunlara cennet var diyor da başkalarına demiyor? Allah'ın beğenisine ulaşan bu insanlar kimlermiş? Bakın bundan sonraki âyetinde Rabbimiz onları şöylece tanıtıyor bize:

4. "O kimseler namazı kılarlar, zekâtı verirler; âhirete de yakînen inanırlar."

Onlar o kimseler ki namazı ikame ederler. Namazı ayağa kaldırırlar onlar. Namaz egemenliğinde bir hayat yaşarlar. Namazı hayatlarına hakim kılarlar. Evlerinde, mahallelerinde, şehirlerinde, toplumlarında namaz ortamı hazırlamak için çırpınırlar. Namazın önündeki engelleri kaldırmanın kavgasını verirler. Toplumlarının namazla şekillenmesi için sa'y ederler. Namaza endeksli bir hayat yaşarlar. Namazda aldıkları Allah mesajını hayatlarında görüntülerler. Bir saatlerini, bir günlerini ve gecelerini namazla düzenlerler. Namazı muhafaza ederler. Namazı korurlar. Namazda okudukları âyetleri hafızalarında canlı tutarlar. Allah'a, Allah kullarına verdikleri sözlere sadık davranırlar. Allah emanetine, kullar emanetine asla hıyanet etmezler. Irz ve namuslarını Allah'ın istediği gibi muhafaza ederler. Hayatlarını Allah için ve Allah'ın belirlediği yasalarla yaşarlar.

Zekâtlarını da verirler. Mallarının Allah'a ait olduğunu bilirler. Namaz vasıtasıyla Allah'la kurdukları diyalogla öğrenmişlerdir ki malları sadece kendilerine harcanmak üzere verilmemiştir. Bilirler ki o malı kendilerine veren onda fakirlerin de hakkı vardır buyurmaktadır. Bilirler ki hayat Allah için yaşanacak, mal Allah için fedâ edilecektir. Bilirler ki hayat kendilerince yaşanmaz. Bilirler ki Allah kendilerinden özveride bulunmalarını istemektedir. Bilirler ki kendilerine verilen her nîmet Müslüman kardeşleriyle ortaklaşa kullanılacaktır. Bunun yasasını da Allah koymuştur. Verirler hayatlarını Allah

yolunda ve temizlerler hayatlarını. Verirler mallarını Allah yolunda temizlerler mallarını. Verirler bilgilerini Allah yolunda temizlerler bilgilerini. Verirler zamanlarını Allah yolunda temizlerler zamanlarını.

Ve yine bilirler ki âhiret yakîn bir bilgidir. Âhirete yakîn bir bilgiyle inanırlar ve o günden tir tir titrerler. Yakîn bilgi yüzde yüzden de kesin bilgidir. Onlar kendi varlıklarına, bu dünyanın varlığına inandıklarından daha kesin âhiretin varlığına inanırlar. Çünkü bu dünyanın varlığını, kendi varlıklarını kendi duyularıyla, kendi tecrübeleriyle bilmişler, anlamışlar ama âhiretin varlığını Allah bilgisiyle, vahiy bilgisiyle bilmişlerdir. Allah'la bilinen bilgi başka kaynaklardan elde edilen bilgiden her zaman üstündür. Onun içindir ki yüzde yüzden daha kesin inandıkları âhiret konusunda tir tir titrerler. Âhireti, âhiretin hesabını iki kaşlarının arasında bilirler. Âhiret inancını hafızalarında hep diri tutarlar.

Ya o gün rezil olursam? Ya o gün kaybedenlerden olursam? Ya o gün Rabbim yaşadığım bu hayatı beğenmeyip beni cehennemine gönderirse? Ya cenneti kaybedersem diye korkarlar ve tüm hareketlerini bu inanca bina ederler. Evet gözleriyle görüyor muşçasına âhirete îman ederler onlar. Âhiret inancı onların hayatlarına yön verir. Dünyayı bu îmanla değerlendirirler. Ya o gün rezil olursam? Ya o gün kaybedersem? Ya o gün Rabbim rahmetiyle değil de gazabıyla muamele ederse? diye hep bir korku içinde hayatı değerlendirirler.

5. "İşte onlar Rablerinin yolunda olanlardır, işte onlar saadete erenlerdir."

İşte böyle inananlar, böyle yaşayanlar Rablerinden bir nûr, bir hidâyet üzeredirler ve işte felaha erenler, kurtuluşa erenler de bunlardır. Dünyada da âhirette de umduklarına nail olanlar, korktuklarından emin olanlar bunlardır. Dünyada başarıya ulaşanlar, âhirette de başarıyı kucaklayanlar bunlar olacaktır. İşte dünyada da âhirette de kazanmanın, başarıya ulaşmanın yolu böyle bir Müslümanlıktan geçmektedir. Bunun dışında insanı başarıya götürecek hiç bir yol yoktur. Başka hiçbir yolun kazanç şansı yoktur. Bu yolu bize Rabbimiz göstermiştir. Rabbimizin gösterdiği bu yola girer, namazı Allah'ın istediği gibi ikame eder, zekâtı verir, gözlerimizle görüyormuş gibi âhirete îman eder, tüm hayatımızı bu îmana bina ederek yaşayabilirsek kesinlikle bilelim ki hem dünya hem de âhirette başaranlardan, kurtulanlardan olacağız inşallah.

6. "İnsanlar arasında, bir bilgisi olmadığı halde Allah yolundan saptırmak için gerçeği boş sözlere değişenler ve Allah yolunu alaya alanlar vardır. İşte alçaltıcı azap bunlar içindir."

Ama insanlardan öyleleri de vardır ki lehv el hadisi, boş sözleri satın alırlar. Sözün boşuna, sözün eğlencesine yönelirler. Kitap ve sünnet konuşacakları yerde, Allah'ın âyetlerini gündemlerine alıp konuşacakları yerde

boş lafların içine dalarlar. Hayatı kitap ve sünnetle değerlendirecekleri yerde kitabı ve peygamberi bir kenara alıp kendi kendilerine bir değerlendirmenin içine girerler. Niye yaparlarmış bunu? İnsanları Allah yolundan saptırmak için. Bilgisizce, cahilce insanların Allah'a kulluğunu bitirmek için yaparlar bunu. İnsanları çaktırmadan Allah yolundan alıkoymak için lehv el hadisi satın alırlar.

Yâni şarkı, türkü, roman, film, eğlence, hikaye, masal, gibi şeylerle insanları meşgul edip onları Kur'an ve sünnete gitmekten alıkoymaya çalışırlar. İnsanların beyinlerini, kulaklarını bu tür boş şeylerle doldurarak orada kitap ve sünnete yer bırakmamaya çalışırlar. İnsanların gündemlerini değiştirler. Yok ekonomiydi, yok kalkınmaydı, yok teknolojik gelişmeydi filan diyerek boş sözlerle insanları kulluk endişelerinden uzaklaştırırlar.

Ve üstelik Allah âyetlerini de alaya alırlar. Allah âyetlerini hafife alırlar, değersiz görürler. Bunların modası geçmiştir. Bunlar karın doyurmuyor, bırakın şimdi bunları da hayatı ilgilendiren ekonomik konulardan, sosyal konulardan bahsedelim derler. İşte böyleleri için alçaltıcı bir azap vardır.
7. "Âyetlerimiz o sapık kimseye okunduğu zaman sanki kulaklarında ağırlık var da işitmiyormuş gibi büyüklenerek sırt çevirir. İşte ona can yakıcı azabı müjde et."

Böylelerine âyetlerimiz okunduğu, hatırlatıldığı zaman, âyetlerimiz izlettirildiği zaman da müstekbir davranarak, kibirlenerek, eyvallah'sız ve ihtiyaçsız davranarak âyetlerimizden yüz çevirirler. Sanki hiç duymamış, hiç işitmemiş gibi bir tavır alırlar. Sanki kulaklarında bir ağırlık vardır. Sanki böyle kulaklarında hakkı duymalarına, hakkı anlamalarına engel kılıflar veya sanki ısıdan izole etme veya elektrikten yalıtma anlamına bir izole, bir tecrit bölgesi var.

Yâni Kulakları vardır ama onlarla duymuyorlar. Allah kendilerine kulaklar vermiştir ama onlar bu kulaklarını Allah'ın âyetlerini duymada kullanmıyorlar. Kendilerini cennete götürecek, kendi lehlerinde sonuçlar doğuracak uyarıcıları duymuyorlar. Kulaklarını kendi lehlerinde kullanmıyorlar. Kulaklarını kullanmayarak cehennemlerini hazır-lıyorlar. Duyuyorlar ama duymazdan geliyorlar. İnkâr ettikleri için, red-dettikleri için sanki hiç duymamış gibi bir tavır takınıyorlar. Halbuki Allah'ın âyetleri okunduğu zaman kulak verip icabet etmeleri gerekiyordu. Oyunun, eğlencenin, şarkının, türkünün, boş şeylerin peşine takılıyorlar. Öyle ya Allah'ın âyetleri karın doyurmuyordu onlar için. Bir para getirmiyordu âyetler. Dünya onlar için çok daha kârlıydı. Büyüklendiler, sanki hiç duymamış gibi Allah'ın âyetlerinden yüz çevirdiler, ilgilenmediler.

Peygamberim, sen böyle insanlar için acıklı bir azap müjdele. Azabın müjdelenmesi aslında mümkün değildir, ama burada onlarla bir alay söz konusudur. Elbette onların bu tavırlarına münasip bir ifadedir bu. Onlar Allah'ın âyetleriyle alay etsinler, Allah'ın âyetleri yerine boş şeyleri satın alsınlar, elbette Rabbimiz de müjdenin konusu olmayan bir azabı müjdelemekle onlarla alay edecektir. Cehennemi müjde konusu yaparak onlarla alay edecektir. Lâyıktır bu azap müjdesi büyüklük taslayanlara. Lâyıktır Allah'ın âyetlerini duymak, dinlemek istemeyenlere bu azap. Ama beri tarafta:

8-9. "İnanıp yararlı iş işleyenler için, Allah'ın vaadi gereğince temelli kalacakları nîmet cennetleri vardır. O, güçlüdür, Hakimdir."

Îman edip îmanlarının gereğini yerine getirenlere, îman edip mü'mince, Müslümanca bir hayat yaşayanlara, kendilerine yaraşır sa-lih ameller işleyenlere, fıtratlarına uygun ameller işleyenlere gelince onlar için naiym cennetleri, nîmet cennetleri vardır.

Evet işte Rabbimizin vaadi, Rabbimizin değişmeyene yasası budur. Bir tarafta Allah'ı inkâr eden, Allah'ın âyetlerini reddeden, Allah'ın âyetlerine karşı zâlimce bir tavır takınan, Allah'ın âyetlerine kulak vermeyen, Allah'ın elçileriyle ilgilenmeyen, Allah'tan gelen hayat programına değer vermeyerek kendi hevâ ve hevesleri istikâmetinde bir hayat yaşayanlara müjdelenen dayanılmaz bir azap, diğer tarafta Allah'a îman eden, Allah'tan gelen hakim bir kitabın âyetlerine kulak veren, Allah'ı görüyormuşçasına Ona kulluğa koşan, namazı ikame eden, zekâtı veren, gayba îman eden ve yaşadıkları bu hayatın sonunda çekilecekleri hesabın korkusuyla tir tir titreyen muhsinlere, Müslümanlara vaadedilen bir cennet.

Onlar o Naiym cennetlerinde ebedîyen ikamet ederler. İşte bu onlara Allah'ın vaadidir ve Allah'ın vaadi haktır, gerçektir. O Allah Azîzdir, izzet ve şeref sahibidir, güç ve kudret sahibidir, intikam sahibidir ve Hakîmdir. Hikmet sahibidir, kararları hep İsâbetlidir.

10. "Allah gökleri gördüğünüz gibi direksiz yaratmış, sizi sallar diye yeryüzüne sabit dağlar koymuş; orada her türlü canlıyı yaymıştır. Gökten su indirip orada her hoş çiftten yetiştirmişizdir."

O Allah gördüğünüz gibi gökleri direksiz yarattı. Bakın gökyüzüne, ne direği var ne de bir bağlantısı. Evet sizler de görüyorsunuz ki Allah semayı direksiz, payandasız, desteksiz yaratmış ve öylece tutmaktadır. Gökyüzü ve

onda bulunan gök cisimleri ay, güneş, yıldızlar hiçbir direği, hiçbir dayanağı, hiçbir payandası olmadan duruyor. Görünürde onları tutan hiçbir şey yok. Sadece Allah'ın kuvvet ve kudreti var. İşte siz bunu gözlerinizle görüyorsunuz.

Veya bir başka mânâsıyla gökyüzü sizin görebildiğiniz hiçbir direk olmadan yaratılmış, yükseltilmiş ve tutulmaktadır. Yâni aslında semadaki gök cisimlerini orada tutan cazibe denen bir kısım direkler vardır, ama siz onları görmüyorsunuz.

Düşünebiliyor musunuz? Dünyamızdan milyarlarca daha büyük fiziki kütleye sahip olan şu güneşi, ayı, yıldızları, şu galaksileri, nebülözleri, bildiğimiz bilmediğimiz şu gök cisimlerini orada tutmak kolay değildir. Ama mutlak güç ve kudret sahibi Rabbimiz için hiç de zor değildir bu. Mahiyetini anlayamasak ta Rabbimiz tutuyor onları orada. Onları ve bizi hikmet ve kudretiyle konumlarımızda tutan Allah'tır.

İmtihan döneminin sona erip de kıyametin kopup, hesap kitap döneminin başlayacağı ana kadar da Rabbimiz onları yerli yerinde tutmaya devam edecek. Hak olan kitabımızın başka âyetlerinden öğreniyoruz ki kâinât imtihan konumundan hesap konumuna geçme komutunu alır almaz Rabbimiz şu andaki tutuşunu bırakıverecek. Her şeyin zimamını, gemini salıverecek ve işte o zaman güneşin defteri dürülecek, yıldızlar yerlerinden sökülüp sağa sola düşmeye, her şey birbirine vurmaya, her şey birbirine çarpmaya başlayacak.

Evet şu anda ö gökleri, göktekileri yerli yerinde tutan Allah'tır. Buna güç yetiren O'dur. Çünkü varlığın sahibi O'dur. Gökleri ve yeri emriyle tutması Allah'ın âyetlerindendir.

Yeryüzünde de dağları atıverdi, dağları serpiştiriverdi, dağları var ediverdi ki siz o yeryüzünde sarsılmayasınız, dengenizi kaybetmeyesiniz diye. Arz sizi alabora etmesin diye yeryüzünde dağları denge unsuru olarak yaratıyordu Rabbimiz. Ve yeryüzünde yine her türlü canlıyı yaratıp yayıverdi Rabbimiz. Ve bu canlıların, bu varlıkların muhtaç oldukları suyu da gökyüzünden indiriverdi. Ve bu hayat kaynağı olarak indirdiği suyla da orada her faydalı bitkiden çift çift yaratıverdi.

Evet indirdiği suyla ölü olan arzı, hiçbir hayat emaresi görülmeyen don bir toprağı canlandıran, harekete geçiren ve orada sizin için faydalı her çeşit bitkiden çift çift bitiren Allah'tır. Düşünmüyor musunuz? Kim yapabilir bunu Allah'tan başka? Kim indirir bu yağmuru ve kim diriltebilir bu ölü ve don toprağı? Kim başlatabilir orada hayatı? Öyleyse bilesiniz ki göklerin ve yerin yaratıcısı, göklerin ve yerin sahibi, dağların mâliki, yağmurun indiricisi ve bitkilerin var edicisi Allah'tır. Tüm varlıkların var edicisi ve onların sahibi, Rabbi, Mâliki Allah'tır ve kulluk ta sadece Onun hakkıdır.

11. "İşte bu Allah'ın yaratışıdır. Ondan başkasının ne yaptığını Bana gösterin. Hayır; gösteremezler, zâlimler apaçık sapıklık içindedir."

İşte bunlar Allah'ın yaratıklarıdır. Bu varlıkların tamamını Allah var etmiştir. Gösterin bakalım Onun berisindekiler ne yaratmışlar? O'nun dûnunda, O'nun berisinde, O'nun dışında şu insanların İlâh kabul ettikleri neyi yaratmışlar söyleyin bana. Var mı onların yarattıkları bir şey? Bir yaratıcılık özellikleri var mı onların? İşte Allah'ın yaratıkları gözünüzün önünde duruyor. İşte insanlar, işte hayvanlar, işte bitkiler, işte dağlar, taşlar, işte gökyüzü, işte arz, işte melek, işte cin, işte arş, işte kürsî, işte görünen ve görünmeyen her şey. İşte tüm bu varlıkların yaratıcısı ve sahibi Allah.

Haydi şu Allah'ı bırakıp ta tapındıklarınız, Allah'ı bırakıp ta arzularını, kanunlarını uygulamaya çalıştığınız, Allah'ı bırakıp ta kendilerine dua ettikleriniz, kendilerine sığındıklarınız ne yaratmışlar gösterin bana. Kim ne yaratabilmiş? Bırakın bir şey yaratmayı, kendilerini yaratabilmişler mi bu sahte tanrılar? Yaratıcı olmayanlar, kendini bile yaratmaktan aciz olanlar Rab olabilirler mi? İlâh olabilirler mi? Egemenlik ve yetki sahibi olabilirler mi? Hiç aklınız yok mu sizin? Hiç düşünmüyor musunuz?

Hayır hayır bu zâlimler, bu Allah'a zulmedenler, bu kendilerine zulmedenler, kendilerini Allah'a kulluktan uzaklaştırıp bu sahte tanrılara kulluğa koşanlar başka değil apaçık bir sapıklığın içindedirler. Haydi göstersinler bakalım o tanrı taslakları ne yaratmışlar? Bir tek sineği yaratsınlar, bir sineğin bir tek kanadını yaratsınlar da görelim. Bir bitki tanesi, bir yağmur damlası, bir yaprak, bir saç teli, bir tırnak yaratsınlar da görelim. Allah berisinde egemenlik yetkisine sahip olduklarına inandıklarınız, yeryüzünde güç ve kuvvet sahibi bildikleriniz haydi bir şey yaratsınlar da görelim. O zaman tamam onlara da kulluk borcumuz vardır, onların yasalarını da uygulama minnetimiz vardır, onları da hamd etme ihtiyacımız vardır diyelim.

Değilse nasıl oluyor da Allah karşısında İlâhlık, Rablik, egemenlik iddiasında bulunabiliyorlar bu insanlar? Nereden almışlar bu yetkiyi? Ve şu anda bu sahte tanrılara kulluk eden şu zavallı kullar nasıl onları kendi hayatlarında egemen görebiliyorlar? Bu zâlimler kimden almışlar bu yetkiyi?

12. "Andolsun ki, Lokmana, Allah'a şükretmesi için hikmet verdik. Şükreden kimse ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden ise, bilsin ki, Allah her şeyden müstağnîdir, övülmeğe lâyık olandır."

Hikmet sahibi olan, hâkimiyet sahibi olan, hayata hakim olan Allah bu hikmetinden, bilgisinden bir Nasibi Lokman (a.s)'a vermiş. Andolsun ki Biz Bize şükretmesi, Bize kulluk etmesi için Lokmânâ hikmet verdik. Evet hikmetin

veriliş sebebi Allah'a şükürdür. Hikmet ve şükür birbirinin mütemmimi, birbirinin lâzımı iki kavram. Hikmet ve şükür, bilgi ve kulluk, ilim ve ibadet. Bunları birbirinden ayrı düşünemezsiniz. Hikmet şükre götürür, bilgi Allah'a itaate, Allah'a teslimiyete ve taate götürür. Eğer hikmet, bilgi kişiyi Allah'a kulluğa, Allah'a şükre, Allah'ın istediği bir hayata götürmüyorsa ona hikmet denmeyecektir, ona bilgi, ona ilim denmeyecektir.

İşte peygamberliği konusunda ihtilâf olan kitabımızda Rabbi-mizin zikrettiği Lokman (a.s) Allah'ın salih ve hikmetli kullarından birisidir. Âlimlerimizin değerlendirmelerine göre Üzeyr, Lokman ve Zül-karneyn Allah'ın elçileri midirler, yoksa değil midirler bu konuda ihtilâf vardır. Ama kitabımız onlardan söz ediyor. Bunlar Rabbimizin zikri ve beyanıyla bizim için yasal örneklerdir. Bilmiyoruz ama peygamber değillerse bile Allah'ın onayladığı, hayatlarını bize örnek olarak sunduğu örneklerimizdirler. Kehf sûresinin beyanıyla Zülkarneyn (a.s)'a hem hikmet verilmiş, hem de büyük bir mülk ve saltanat verilmiş. Bakaranın beyanıyla Üzeyr (a.s) in örnekliğine şahit oluyoruz. Ve Lokman (a.s) da işte bu sûrede anlatılıyor.

Evet Rabbimiz Lokman (a.s)'a hikmet vermiş ve hemen Ondan bunun karşılığında şükür istemiş. Öyleyse bizler de hikmete ulaşma yolunda olacağız, vahiy bilgisine, Allah bilgisine ulaşma yolunda olacağız. Yâni her an kitap ve sünnetle beraber olacağız ve ulaştığımız hikmetin akabinde de Allah'a şükür, Allah'a kulluk göreviyle mükellef olduğumuzu unutmayacağız. Bakın Rabbimiz buyuruyor ki:

Ey Lokman, Biz sana hikmet ulaştırdık, Biz sana bilgimizden verdik, öyleyse sen de hemen şükret. Bilesin ki kim şükrederse kendisi için, kendi faydası için şükretmiş demektir. Ama kim de küfreder, nankörlük eder, örter, örtbas ederse bilesin ki Allah zengin olandır, gani olandır, müstağnî olan, Hamîd olan, hamde lâyık olandır. Hamîd olan, hamd edilecek, övülecek, yüceltilecek olan, kulluk edilecek olan sadece Allah'tır. İşte böylece Allah bilgisine ulaşan, Allah hikmetiyle hikmete ulaşan Lokman (a.s) bakın bu hikmetinin gereğini şahsında nasıl gösteriyordu? Bundan sonraki âyetinde Rabbimiz onu bize şöylece anlatıyor:

13. "Lokman oğluna öğüt vererek: "Ey oğulcuğum! Allah'a eş koşma, doğrusu eş koşmak, büyük zulümdür" demişti."

Lokman (a.s) oğluna nasihat ediyor, vaaz ediyor ve şöyle buyuruyordu: Elbette şu anda o değerli atamızın oğulları olarak bu nasihatlerin, bu vaazların bize de yapıldığının bilinci içinde inşallah bu âyetleri ele alalım. Rabbimizin anlatımı içinde atamızın nasihatlerine iyi kulak verelim, îman edelim ve amele dönüştürelim inşallah. Çünkü tamam, bizler nesep olarak bizden yüzyıllar önce yaşamış Lokman atamızın oğulları olamayız, ama yol olarak, sistem olarak,

inanç olarak Onun oğullarına vasiyetleri aynen bizi de bağlamaktadır. Zaten bunun için anlatıyor ya kitabında Rabbimiz bize. Rabbimiz kitabında bunu anlatırken elbette Lokman (a.s) ın oğluna yüklediği bu yükü bizim üzerimize de yüklüyor. Bunlarla bizi de sorumlu tutuyor.

Hatırlayın Lokman (a.s) oğluna şöyle nasihat ediyordu: Ey oğlum, ey oğulcuğum, zinhar Allah'a şirk koşma. Allah'a zatı, sıfatları, fiilleri konusunda asla ortak tanıma. Allah'ın yetkilerine sahip başka ortaklar kabul ederek sakın Allah'a yetki sınırlaması getirme. Rab olarak, İlâh olarak, Melik olarak sadece Allah'ı bil, sadece Allah'ı kabul et. Hayatının tüm konularında, hayatının tüm problemlerinde, hayatının tüm birimlerinde varlığının başlangıcından sonuna kadar kulluğun, itaatin, teslimiyetin sadece Allah'a olsun, hiç bir varlığı O'na ortak ederek şirk koşma.

Tüm peygamberlerini bununla uyarmıştır Rabbimiz. Eğer şirk koşarsanız tüm amelleriniz boşa gitmiştir buyurmuştur. Tüm peygamberlere dediğinin aynısını bize de söylüyor Rabbimiz. Peygamberler nasıl şirke düşmemişlerse bizler de asla şirke düşmeyeceğiz. Hayatın temel yasası budur.

Şirk en büyük zulümdür. Şirk zulümlerin en büyüğüdür. Zulüm bir kimsenin hakkını gasp etmektir. Şirk ise Allah'ın hakkını gasp etmektir. İnsan üzerinde en büyük hak sahibi onu yaratan, onu yoktan var eden, her şeyini ona lütfeden Allah'tır. Allah'tan daha büyük hak sahibi olamaz. En baş hak Allah'tır ve tüm diğer haklar Allah'a bağımlı olarak gündeme gelir. Meselâ Kur'an haktır, ama onun hak oluşu Allah'tan gelişi sebebiyledir. Peygamber haktır, ama Allah'tan gelişi sebebiyle haktır. Âhiret haktır, ama Allah hak dediği için haktır. İşte Allah'ın haklarını yeryüzünde kısıtlamak, gasbetmek, o hakkı O'ndan alıp başkalarına vermek zulümlerin en büyüğüdür.

Ey Allah'ım, tamam, göklerin sahibi Sensin, gökler Senin olsun, ama yeryüzüne karışmayacaksın. Sen benim bedenimin, vücudumun sahibisin, ama irademe karışmayacaksın. Namazıma, orucuma, haccıma karışırsın ama, hukukuma, eğitimime, kılık kıyafetime, kazanmama, harcamama karışmayacaksın. Sen kalbimin, Sen damarlarımın, Sen saçlarımın sahibisin, ama aile hayatıma karışamazsın demek zulümlerin en büyüğüdür. Bundan daha büyük bir zulüm düşünülemez.

yÇ8Î! y²B«V«W«& ¬y²<«G¬7!«Y¬" «–@«K²9Ë ¿! _«X²[Å.«:«:

14. "Biz insana, ana ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Annesi onu, güçsüzlükten güçsüzlüğe uğrayarak karnında taşımıştı. Çocuğun sütten kesilmesi iki yıl içinde olur. Bana ve ana babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş Banadır."

Biz insana ana ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye ettik. Evet Rabbimiz önce kendisine şirk koşmama emrini verdikten sonra ikinci emir olarak bunu veriyor. Görüyoruz ki Rabbimiz kendisine kulluk ve itaat istediği kitabının her bir yerinde kendisine kulluğun hemen yanı başında ana babaya itaat ve iyilik istemektedir.

Çünkü onun annesi meşakkatten meşakkate, sıkıntıdan sıkıntıya geçerek onu karnında taşıdı. Evet anası büyük sıkıntılarla onu taşıdı. Sonra onu iki sene emzirdi. Memeden ayrılması da iki sene oldu. Dokuz ay onu karnında taşıdı, sonra iki sene de onu emzirdi. Gerçekten kolay değildir bu. Gündüz onun sıkıntısı, derdiyle, gece uykusuzluğuyla büyük meşakkatler çekti onu büyütünceye kadar. Bir ömür kendini çocuğuna fedâ eden ananın hakkını elbette Rabbimiz unutmayacak ve bunu bir yasaya bağlayacaktır. Ve işte üzerinde kendisinden sonra en büyük hak sahibi olan evlâda Rabbimiz şu emri vermektedir:

Bana şükret, ana babana da teşekkür et. Bana şükret, varlığının Benden olduğunu bil. Sana verdiklerimi Benim yolumda kullan. Bana kul ol ve ana babanı da ihmal etme. Tabii Allah'a şükür etmeyen bir evlât ana babaya da teşekkürü ihmal edecektir. Allah hakkını tanımayan evlât elbette Allah hakkından dolayı gündeme gelen ana baba hakkını da tanımayacaktır. Veya kendilerine böyle bir evlât veren Rablerine şükretmesini bilemeyen ana babanın evlâtları da çoğunlukla ne Rablerine, ne de kendilerine şükrü bilir olmayacaklardır.

Öyleyse analar ve babalar evlâtlarını evvela Allah'a hamd eder, Allah'a şükreder bir şekilde yetiştirmek, eğitmek zorundadırlar. Bunu yapmayan ebeveynin çocukları elbette kendilerine teşekkür borçlarının olduğunu bilemeyeceklerdir. İşte böylece birbirini takip eden, birbirine bağımlı olarak gelişen yanılgılar birbirini takip edecek, şükürsüz ana babaların evlâtları da hem onlara karşı, hem de Rablerine karşı şükürsüzlüğü sürdüreceklerdir.

Ama unutmayın ki dönüşünüz Banadır diyor Rabbimiz. Dönüşünüz Banadır ve yaptıklarınızın hesabını Bana ödeyeceksiniz. Evet dönüşümüz Allah'a ise, hesabı O'na ödeyeceksek, bizi hesaba çekecek Oysa o zaman O'nun istediği bir hayatı yaşamak zorundayız. O'na şirk koşmadan, hiç kimseyi O'na ortak tutmadan, tüm hayatımızı O'na şükür yolunda, O'na kulluk yolunda yaşayacağız ve sebebi varlığımız olan ana babalarımıza da teşekkür edeceğiz. Ama şuna da çok dikkat edeceğiz:

15. "Ey İnsanoğlu! Ana baba, seni, körü körüne Bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme; dünya işlerinde onlarla güzel geçin; Bana

yönelen kimsenin yoluna uy; sonunda dönüşünüz Banadır. O zaman, yaptıklarınızı size bildiririm."

Eğer hakkında bilgin olmayan bir konuda anan ve baban seni Bana şirk koşmaya zorlarlarsa, senden Bana karşı şirk isterlerse, seni Bana ortak koşmaya mecbur ederlerse sakın o ikisine itaat etme. Ama dünya konusunda onlarla iyi geçin. Onlara güzel muamelede bulun. Evet ana ve baba Allah'tan sonra itaat edilecek, iyi davranılacak, Allah'tan sonra teşekkür edilecek sahiplerimizdir. Bizim üzerimizde Allah'tan sonra en çok hak sahibi olanlardır onlar. Onlarla iyi geçinmek, onlara itaat etmek zorundayız. Ama eğer babamız anamız Allah'la bir çatışma içine girerler, bizden Allah'ın istemediği bir şeyi yapmamızı isterlerse, bizi Rabbimize isyana teşvik ederlerse, bizi Rabbimize kulluktan uzaklaştırmaya, Rabbimizle aramızı açmaya ça-lışırlarsa işte o zaman onların istediklerine itaat hakları bitiyor.

Arkadaşlar, bu konuda, ana babaya itaat konusunda kitabımızın önceki âyetlerinde de bilgi geçmişti. Müslüman ana babasına Allah'ın istediği gibi davranmak zorundadır. Müslüman ana babasına onların istedikleri gibi değil, Allah'ın istediği gibi davranmak zorundadır. Çünkü ana baba ilimsiz olarak, vahiyden habersiz olarak çocuklarından bir şeyler isteyebilirler. Çocuklarından Allah ve Resûlünün razı olmayacakları şeyleri isteyebilirler. Öyleyse Müslüman sürekli ana baba karşısında Allah huzurunda olduğunun bilinci içinde olmak ve onlarla ilişkilerinde Allah ve Resûlünü gücendirmemeye gayret göstermek zorundadır. İşte Rabbimiz bu âyetiyle hem evlâtları, hem de ana babaları uyarmaktadır.

Ey Müslüman evlâtlar, eğer ana babalarınız ilimsiz olarak, Allah vahyinden, Allah bilgisinden, peygamber bilgisinden habersiz olarak sizi Bana şirk koşmaya, sizi Bana isyana zorlayacak olurlarsa sakın onlara itaat etmeyin. Sakın onları dinlemeyin. Ana babamız diye sakın onların her isteklerini, her arzularını mutlak doğru zannedip, onları yerine getirip onları putlaştırmaya kalkışmayın. Onların Benim ve elçimin arzularına uyup uymadığını kontrol edin. Onların istekleri karşısında Benim huzurumda olduğunuzu, onlardan önce Bana karşı sorumlu olduğunuzu, Benim onların da, sizin de Rabbiniz olduğumu, onlardan önce Beni gücendirmemeniz gerektiğini unutmayın.

Evet unutmamalıyız ki evlât olarak bizler önce Rabbimize karşı sorumluyuz. Bakın âyetin devamında diyor ki Rabbimiz dönüşünüz Banadır. Siz bilirsiniz, sonunda yaptıklarınızın hesabını Bana ödeyeceksiniz. Sizi yoktan var eden, size sahip olduğunuz her şeyi veren Benim ve sonunda yaşadığınız hayatınızdan hesaba çekecek olan da Benim. Yâni sizi analarınız, babalarınız yaratmadı. Bu hayatı size onlar vermedi. Sonunda sizi hesaba çekecek olanlar da

onlar değildir. Hesabı onlara değil Bana ödeyeceksiniz. Onların yargılarına değil Benim yargılarıma teslim olacaksınız.

O halde ana babalarınız istedi diye sakın Beni darıltacak şeylerde onlara itaat etmeyin. Onlar sizden bir şey istedikleri zaman önce Bana bir sorun. Ya Rabbi, Sen bundan razımızın, değil misin? Bunu yapayım mı? Yapmayayım mı? diyerek o konuda önce Benim onayımı alın. Eğer Ben demişsem ki evet kulum, Benim istediğim de odur, Benim rızam da onu yapmandadır, yap onu; değilse anan baban da olsa itaat etme onlara. Çünkü senin üzerinde onlardan önce hak sahibi Benim diyor Rabbimiz. Öyleyse bir Müslüman olarak bizler Allah'a vereceğimiz hesabı bir tarafa bırakıp ta, Allah'a değil de anamıza babamıza, ya da onlar gibi diğer insanlara, topluma, güçlülere asla itaat edemeyiz. Allah'ı bırakıp ta Onun berisindeki varlıkları asla putlaştırmayacağız.

Tabii bu âyetiyle evlâtlara bunları söyleyen Rabbimiz ana babaları da uyarmaktadır. Nasıl? Ana baba evvela ilimle hareket etmek zorundadır. Ana baba önce vahyi tanımak zorundadır. Ana baba evlâtlarından isteyeceklerini Allah ve Resûlünün arzularına göre isteyecek noktaya gelmelidirler. Ana baba ilimden habersiz, vahiyden habersiz olarak kendilerini tanrılaştırıp Allah ve Resûlünü darıltacak şeyleri istememelidirler evlâtlarından. Allah'a ve peygambere rağmen, Allah'ın kitabı ve Resûlünün sünnetine rağmen ben anayım, ben babayım, ben böyle istiyorum, ben istediğim için yapacaksın dememeliyiz. Kendimizi Allah ve Resûlünün önüne geçirip putlaştırmamalıyız. Unutmamalıyız ki evlâtlar ve ebeveynler olarak hepimiz yarın Allah'ın huzuruna gideceğiz. Hepimizin hesabını tutan, hepimizin hesabını görecek olan O'dur. O'nun dışında herkesin yetkileri O'nun tarafından belirlenmiş geçici yetkilerdir. İmtihan için verilmiş yetkilerdir.

Ama dinin, îmanın, tevhidin, şirkin dışında kalan dünya işlerine gelince bu konularda da onlarla iyi geçinin. Seni dinden, îmandan çıkarıp şirke düşürmeyecek dünya konularında onlara itaat edebilirsin. Onların gönüllerini alırsın.

Sen o zaman Bana yönelen kimsenin yoluna tabi ol. Sonra unutmayın ki dönüşünüz Banadır, Ben size yaptıklarınızın tamamını ve o yaptıklarınızın karşılığını haber veririm. Amellerinizin değerlendirmesini Ben size haber vereceğim. Evet yaşadığımız bu hayatın sonunda O'nun huzuruna gideceğiz. Sonunda O'nun değer yargısıyla karşı karşıya kalacağız. Ve hiç birimiz O'nun değer yargısına itiraz edemeyeceğiz. Devam ediyor Lokman (a.s) ın tavsiyeleri:

16. "Lokman: "Ey Oğulcuğum! İşlediğin şey, bir hardal tanesi ağırlığınca olsa da, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa, Allah onu getirip meydana kor. Doğrusu Allah Latiftir, haberdardır."

Ey oğlum, ey oğulcağızım, işlediğin bir amel, yaptığın bir iş bir hardal tanesi kadar bile olsa, yaptığın o iş bir kayalığın içinde bile olsa, yahut göklerde ve yerde de olsa, en gizli, en mahrem bir ortamda da işlemiş olsan bilesin ki Allah mutlak sûrette onu getirecek ve değerlendirmeye alacaktır.

Evet ey oğlum, yaşadığın bu dünya hayatında yaptığın iyiliklerin ve kötülüklerin hardal tanesi kadar bile olsa, bunlar kayalıkların arasında gizlenmiş de olsa, göklerde ve yerde de olsa, kimsenin muttali olmadığı bir tenhada da olsa, gecede veya gündüzde işlenmiş de olsa kesinlikle bilesin ki Allah onları getirecek ve senin mizanına koyacak, değerlendirmeye tabi tutacaktır.

Rabbimiz Zilzâl sûresinde de: Kim zerre kadar bir hayır işlemişse onu görecek, kim de zerre miktarı bir şer işlemişse onun karşılığını görecektir buyuruyordu. Öyleyse hiç bir iyiliği, hiçbir hayrı küçüktür diyerek göz ardı etmemeliyiz. Büyük küçük her iyiliği işleyerek Allah'ın huzuruna iyiliksiz çıkmamaya çalışmalıyız. Yine kötülükleri, günâhları küçük görerek onları işlemekten yana, Allah'ın huzuruna kötülüklerle varmadan yana olmamalıyız. Yâni ne bunlar küçüktür, değersizdir diye iyilikleri terk etmeden yana, ne de bunlar küçüktür diye günâhları işlemeden yana bir tavır alalım. İyilikleri ve kötülükleri onların büyüklüğüne küçüklüğüne göre değil onların kim adına ve kime karşı işlendiğine bakalım, öylece tavır alalım.

Bir beşer oluşumuz hasebiyle elbette bazen bazı kötülüklerden uzaklaşmamız mümkün olmuyor. Ama unutmayalım ki bizi bizden daha iyi tanıyan Rabbimiz kötülüklerin arkasından tevbeyi, dönüşü, istiğfarı, yalvarıp yakarmayı göstermiştir bize. Yâni bilelim ki düştükten sonra tekrar doğrulma ve Allah'a dönüş imkânına sahip kılmıştır Rabbimiz bizi. Biz iyiliklerle, salih amellerle Rabbimize kulluk yolunda olduğumuz sürece ufak tefek kusurlarımızı, falsolarımızı affettiğini müjdeliyor Rabbimiz elhamdülillah.

Bilelim ki Allah Latîf ve Habîr'dir. Rabbimiz herkese, her varlığa karşı lütuf sahibi ve herkesin, her varlığın iç dünyasına kadar bilen ve haberdar olandır. Varlıkların en ince noktalarına kadar, kalplerinin içine kadar nüfuz eder. Yerin derinliklerine kadar, göğün zirvelerine kadar her yere ve her şeye nüfuz eder. Yâni Allah her şeyden haberdardır. O'nun bilgisinin dışında bir yaprak bile düşmez, bir damla bile inmez. Allah her şeyden haberdardır, Onun bilmediği, gözetlemediği hiçbir şey yoktur.

17. "Ey Oğulcuğum! Namaz kıl, uygun olanı buyurup fenalığı önle, başına gelene sabret; doğrusu bunlar, azmedilmeğe değer işlerdir."

Ey oğulcuğum, namazı Allah'ın istediği gibi ayağa kaldır. Sûrenin başında namazı ikame edenlere bu kitabın hidâyet rehberi olduğunu anlatmıştı. Bakın Hakîm bir Allah'ın hikmetine muttali olan Lokman (a.s) da burada hikmetinin gereği olarak oğluna ve bize namazın ikamesini emrediyor. Ey oğulcuğum, namazı ikamet et. Namazı ayağa kaldır. Namazı hayatınla özdeşleştir. Namazla hayatını düzenle. Namazla hayatın doğru orantılı olsun. Namazsız bir hayatın olmasın.

İşte örneğimizin bize emri bu. Biz kendimiz de namazsız bir hayatın sahibi olmamalıyız. Ve bizler de oğullarımıza bunu emredeceğiz, bunu vasiyet edeceğiz. Kendimiz namazı ikame ettiğimiz gibi çocuklarımızın da ikame etmelerini sağlayacağız. Onlara diyeceğiz ki oğlum, sakın namazsız bir hayatın mahkumu olma. Kızım, sakın namazsız bir hayatın insanı olma. Kendimiz Allah'ın istediği bir namazı ikame etmekle birlikte, oğullarımızın kızlarımızın da namazı ikame eder olmalarını sağlayacağız. Kesinlikle bilelim ki eğer hayatımızda namaz yoksa o hayat, hayat değildir. Namazsız bir hayat dünyayı da ukbayı da kaybettiren, Allah'ın gazabına ve cehenneme götüren bir hayattır bunu hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmayalım.

Sonra marufu emret, münkeri de nehy et. İyilikleri emredip kö-tülüklerden de alıkoy insanları. Allah kullarını iyiliklerle karşı karşıya getir, kötülüklerden uzaklaştır. İnsanları hayra çağır, hayra dâvet et. Hayra çağrıda bulun, hayra dâvetiye çıkar, hayrı çağır, hayrı çağrıştır. Varlığın, hayatın hayrı çağrıştırsın. Yâni ey oğulcuğum, seni görenler hayrı, hakkı, marufu hatırlasınlar. Tüm hayatında marufun, iyiliğin, hakkın, tevhidin amiri olarak, münkerin, İslâm'ın istemediği küfrün ve şirkin nehy edicisi olarak boy göster.

Evet sürekli hayrı gündeme getiren, marufu yaşayan, marufu pratikte gösteren bir mü'min ol. Allah'ın maruf dediği, iyilik dediği bir hayatın kavgasına soyun. İnsanların cennet yollarını açıp, cehennem yollarına barikatlar koy. İnsanların farkında olmadan süratle ateşe doğru sürüklendikleri bir dünyada kollarını makas gibi açarak: Durun ey kalabalıklar! Bu yol çıkmaz sokak! Nereye gidiyorsunuz? Bu gidişiniz sizi ateşe götürüyor! Gelin işte Allah yolu buradadır! Gelin cennet buradadır! Cennet yolu buradadır! Felaha erenler buradadır! Dünyada da, âhirette de başarıya ulaşanlar buradadır! diyerek dâvetiye çıkar. İnsanların gözleri önünde güzel bir hayat yaşa. İnsanların gözleri önünde tertemiz Müslümanca bir hayat sergile ki onlar Allah'ın istediği güzel bir hayatın esaslarını öğrensinler, görsünler.

Evet atamızın tavsiyesi gereği maruf emredilecek, münker de nehy edilecek. Maruf ve münkerle insanların hayatları sorgulanacak. Müslümanlığımızın vazgeçilmez bir gereği olarak insanlara örfle muamele etmekten, örfü tavsiye etmekten de vazgeçmeyeceğiz. Örf bilinen tanınan şey

demektir. Yâni örf kitap ve sünnet demektir. Kitap ve sünnet bilgisi demektir. Yâni çevremizdeki insanlara Allah'ın kitabını Resûlünün sünnetini ulaştırmaya çalışacağız. İnsanların dirilişi adına, insanların marufu tanımaları, maruftan yana olmaları, münkeri tanımaları ve ondan uzak durmaları adına her şeyimizi, malımızı, zamanımızı hattâ gerekirse canımızı bile fedâdan çekinmeyeceğiz. İlk işimiz, ilk derdimiz bu olmamalıdır. Okuyacağız kitabı, okuyacağız sünneti, okuduklarımızı anlayacağız, okuduklarımızı içimize sindirecek, onlarla dolup taşacak insanlara gideceğiz.

Tabii oğulcağızım, bunun için her şeyden önce marufu ve münkeri bilmek zorundasın. Nelerin maruf, nelerin münker olduğunu bilmelisin ki birini emredip, ötekisini menetme imkânın olsun. Önce bunun bilgisine sahip olman gerekir. Değilse Allah korusun maruf diye münkeri emretmeye, münker diye marufu nehy etmeye kalkarsın ve hata edersin.

Sana İsâbet edene de sabret. Elbette sen insanların hayatlarına karışmaya, onlara iyilikleri emredip kötülüklerden uzaklaştırmaya başlayınca elbette onlardan sana bit takım şeyler İsâbet edecek, o zaman da sabret, Allah'a dayan, diren. Allah için yaşa. Allah için dirençli ol. Allah'a kulluğundan, Müslümanca bir hayattan geri adım atma, taviz verme. Allah'ın senden istediği hayattan tüm dünya üzerine gelse de asla kaçmayı düşünme. Her şart altında Müslümanca kalabilmenin hesabını yap.

Doğrusu bunlar azm'il umûrdur. Yâni azmedilecek işlerdir, zor işlerdir. Namazı Allah'ın istediği şekilde ikame, namazı tüm hayatta ayağa kaldırma, namazın önündeki engelleri defetme, namazı hayata özdeş kılma, namazla hayatı doğru orantılı yapma, insanların hayatına müdahale, insanlara iyiliği emretme, marufun, îmanın, İslâm'ın, kulluğun kavgasını verme, kötülüklerin kökünü kazıma ve bu uğurda insanlardan gelebilecek eziyet ve işkencelere sabredip, göğüs gerip Müslümanca kalabilme bunlar gerçekten zor işlerdir. Ama ey oğulcağızım, zorluğuna rağmen Allah için bunları gerçekleştirmen gerekmektedir. Ve sizler, bizler ey Müslümanlar, zor da olsa bunları gerçekleştirmek zorundayız. Allah için sabretmek, dayanmak, direnmek, dişimizi sıkmak zorundayız.

18. "İnsanları küçümseyip yüz çevirme, yeryüzünde böbürlenerek yürüme; Allah, kendini beğenip övünen hiç kimseyi, şüphesiz ki sevmez."

İnsanları küçük görme. İnsanlara tepeden bakarak, onları küçümseyerek sakın onlardan yüz çevirme. Ve yeryüzünde böbürlenerek, şımararak, gururlanarak, insanlara çalım satarak yürüme. Kesinlikle bilesin ki Allah şımarıkları, böbürlenenleri, kendisini beğenip insanlara tepeden bakanları asla sevmez. Bir insan kendisini nasıl büyük görebilir? Bir insan Nasıl kendisinde

ayrıcalık görerek diğer insanlara tepeden bakabilir? Nasıl böyle kendisinde bir renk görebilir? Çünkü herkesin varlığı bellidir. Hepimiz bir sudanız. Hangi birimiz böyle değil? Hangi birimiz topraktan yaratılmamış? Hangi birimiz ölümlü değil? Hangi birimiz Allah tarafından yaratılmamış? Hangi birimiz Allah'a muhtaç değil? Hangi birimizin şu anda sahip olduklarını Allah vermedi? O zaman nasıl oluyor da mahza Allah'ın verdiği özelliklerle diğer insanlara tepeden bakma hakkımız vardır? Allah'ın verdiği bir özelliğimizden dolayı diğer insanları küçük görmeye hakkımız var mı?

Ey mağrur, ey şımarık insan, farkın ne senin diğer insanlardan? Eğer ekonomik gücünse, siyasal gücünse, askeri gücünse, kavmin kabilense, çoluk çocuğunun çokluğuysa, fizik güzelliğin, ses güzelliğinse, bilginin çokluğuysa, makamının büyüklüğüyse bunları sen kendin mi buldun? Bunları sana Allah vermedi mi? Bunların hepsi geçici değil mi? Bunlar bu dünyada senin imtihan soruların değil mi? Bunlara sahip olmayanlara Allah vermemiş değil mi? Sen sana imtihanın için verilmiş bu sahip olduklarınla Allah'a kulluğa yönelirsen o zaman kazanacaksın. Değilse hakkın olmayan bu gururunla, bu kibrinle Allah'ın kullarına tepeden bakmaya, Allah'a isyanda kullanmaya kalkışırsan, onlara hava atmaya kalkışırsan kaybediyorsun demektir.

Bu sahip olduklarına kendinin ulaştığını zannetme. Bu elindekilerin ebedî olduğunu, bir gün elinden alınmayacağını sanma. Allah'ın bu âyetlerinden habersiz yaşayan, Allah'ın bu değer yargılarından haberi olmayan şu dünya insanlığının gözünde fevkalade bir değerin olabilir. Ama unutma ki ölümle birlikte bu değer yargıları bitecek ve Allah'ın değer yargılarıyla karşı karşıya kalacaksın. Yarın bu servetin kalmayacak. Yarın bu makamın bitecek. Yarın ellerin tutmayacak, gözlerin görmez olacak. Yarın abdestini bile tutamaz hale geleceksin. Yarın bu alkışlar bitecek. Yarın bu şöhret son bulacak. Derbeder bir şekilde dünyada dolaşmak zorunda kalacaksın. Unutulacaksın. Kimse sana değer vermeyecek. Kimse sana çiçek atmayacak. Kimse senin karşında secdeye kapanmayacak.

Öyleyse ne oluyor sana? Geleceğini unuttun mu ki şu anda sahip olduklarınla Allah'a kafa tutmaya, kullarına tepeden bakmaya çalışıyorsun? Yarın üzerinde mağrur dolaştığın bu toprağın altına gireceksin ve insanlar seni eze, eze, çiğneye, çiğneye üzerinde gezecekler. Ve şimdi gururla çalım atan sen hiçbir şey yapamayacaksın. Şu anda seni alkışlayanlar, senin önünde eğilenler, seni şımartanlar yarın unutacaklar seni. Kimin bitmemiş ki bu dünyada güç ve kuvveti? Kim ebedî kalabilmiş bu dünyada? Firavunlar mı? Karunlar mı? Nemrutlar mı?

Öyleyse yeryüzünde, Allah'ın arzında büyüklenerek, kibirlenerek yürümeyelim inşallah. Kimimiz malıyla, kimimiz makamıyla, kimimiz siyasal

gücüyle, kimimiz askeri gücüyle, kimimiz bilgisiyle, kimimiz saltanatıyla insanlara çalım satmayalım. Kendimizde bir renk gör-meyelim. Hepimiz kul olduğumuzu, aciz ve ölümlü varlıklar olduğumuzu unutmayalım. Doğduğumuz günü unutmayalım. Düşünün doğduğunuz gün hiç bir şeyimiz yoktu. Kendimize ait bir evimiz olmadığı gibi, baba evinde bize ait bir odamız bile yoktu. Bilgimiz yoktu, imkânımız yoktu, fırsatımız yoktu, aklımız yoktu, gücümüz, kuvvetimiz hiçbir şeyimiz yoktu. Tüm bu sahip olduklarımızı bize Allah verdi. O yokluk günlerimizi unutmayalım. Ve bir de önümüzde gelecek güçsüz ve kuvvetsiz günlerimizi bir an bile gözümüzün önünden eksik etmeyelim. Geçmişimizi ve geleceğimizi düşünelim de insanlara karşı mağrur olmayalım. Bir gün başımıza bir kıyametin kopacağı şuuru içinde Allah'a karşı mağrur olmayalım inşallah. Unutmayalım ki ölüm bize her şeyden daha yakındır. Bir nefes kadar ölüm bize yakındır.

19. "Yürüyüşünde tabii ol; sesini kıs. Seslerin en çirkini şüphesiz merkeplerin sesidir."

Yürüyüşünde tabii ol, sesini de kıs, sesini alçalt. Yüksek sesle, bağırıp çağırarak insanları incitme, kalpleri kırma, insanları rencide etme, kimseyi rahatsız etme, kimseyi üzme. Evet yürüyüşe dikkat. Ne haşin, sert, yeri çökertecek gibi azametli, kibirli yürü, ne de bitkin, miskin yürü. İkisi arasında böyle orta halli, mütevazı bir şekilde yürü ve sesini de konuşurken kıs. İnsanlara zorbalar gibi bağırıp çağırma. Herkesi kırıp dökme. Çünkü seslerin en kötüsü, seslerin en çirkini bağırıp çağıran eşeklerin sesidir.

Evet ses tonunu insanları rahatsız edecek bir biçimde, iğrenç bir şekilde ortaya koyma. Her an Allah huzurunda olduğunu unutma. Hayatın Allah yolunda olsun, Allah için, Allah'a lâyık olsun. Konuşman Allah'ın âyetleriyle olsun, peygamberin sözleriyle olsun, ağzından âyetler ve hadisler dökülsün. İnsanlar senden en çok âyet ve hadis duysunlar. Düşüncen, dünyan Allah'a kullukla şekillensin. Böylece dünyan da güzel olsun âhiretin de güzel olsun inşallah diyor Lokman (a.s).

20. "Allah'ın göklerde olanları da, yerde olanları da buyruğunuz altına verdiğini, nîmetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmez misiniz? İnsanlardan, Allah hakkında hiç bir bilgisi olmadan, doğruluk rehberi ve aydınlatıcı bir Kitap bulunmadan tartışanlar vardır."

Bakmaz mısınız? Görmez misiniz? Görmediniz mi? Göklerde ve yerlerde olanların tamamını Allah sizin emrinize verdi. Her şeyi size Mûsâhhar kıldı Rabbiniz. Evet görmüyor musunuz ki Allah göklerde ve yerde olanların tümünü sizin için yarattı. Hepsini sizin hizmetinize sundu. Ve tüm nîmetlerini de size açık ve gizli olarak bolca sundu, ulaştırdı. İşte gözünüzün önünde saymaya kalkışsanız sayıp tüketemeyeceğiniz, aklınıza hayalinize gelmeyecek miktarda

Allah nî-metlerini size sunmuştur. Şu anda görüneniyle görünmeyeniyle, bilineniyle bilinmeyeniyle tüm göklerde ve yerdeki nîmetler O'nun size lütfudur. Vahiy, kitap, suhuflar, hidâyet, bilgi, peygamber, bunları anlayacak kalp, göz, kulak hepsi birer Allah nîmetidir bize.

Varlık, hayat, yeme, içme, giyim, kuşam, hava, su, güneş, oksijen, gök, ay, yıldızlar, bulutlar, gece, gündüz, göz, kulak, ağız, el, ayak hepsi Rabbimizin nîmetleridir. Bu hayatın devamını sağlayacak rızklar, yiyecekler, elmalar, armutlar tüm bu zâhir ve batın nîmetlerini sizin üzerinize yaydığını, saçtığını, yağdırdığını görmüyor musunuz?

Tüm bu nîmetleri size lütfeden Rabbinizi niye tanımaya yanaşmıyorsunuz? Niye tüm bu nîmetlerin vericisi olan Rabbinizin sizin adınıza gönderdiği hayat programı olan kitabıyla ilgilenmiyorsunuz? Niye bu nîmetlerin sahibine teşekkür etmiyorsunuz? Niye tüm bu nîmetleri Ona kullukta kullanmıyorsunuz? Hiç düşünmüyor musunuz bunu? Bu nîmetleri veren kim? Allah. O zaman kulluk kimin hakkı? Sadece O'na, başkalarına değil. Minnet, şükür, hamd, kulluk sadece bu nîmetlerin sahibine, başkalarına değil. Bunu anlamıyor musunuz? Hal böyleyken:

İnsanlardan öyleleri de vardır ki bilgileri olmadan, cahilce hidâyetten de habersiz oldukları halde, aydınlatıcı bir kitap bilgisine de sahip olmadan, bir kitaba da dayanmadan Allah konusunda tartışmaya giriyorlar. Allah hakkında, Allah'ın zatı hakkında, Allah'ın sıfatları hakkında, Allah'ın fiilleri hakkında, Allah'ın yetkileri, ulûhiyeti ve rubû-biyeti hakkında, Allah'ın hayata karışması hakkında, Allah'ın vahiy göndermesi hakkında, Allah'ın dini hakkında, Allah'ın kitabı hakkında, Allah'ın istediği hayat programı hakkında, Allah'ın elçilerinin konumu hakkında, dünyanın değerlendirilmesi hakkında, âhiret hakkında, ekonomi hakkında, hukuk hakkında, aile hakkında, kadın hakkında, sosyal hayat hakkında ellerinde hiç bir bilgi olmadığı halde, hidâyeti tanımadıkları halde ve de hiçbir kitaba dayanmadıkları halde cahilce tartışmalara giriyorlar. Evet tartışırlarken aydınlatıcı, ellerinde yol gösterici bir kitap olmadığı halde zırvalara dalıyorlar.

Bana göre, bize göre Allah böyle olmalıdır. Bize göre kitap şöyle olmalıdır. Bize göre din şöyle olmalıdır, peygamberin fonksiyonu böyle olmalıdır. Yâni şimdi bu insanlar Allah hakkında, Allah'ın dini hakkında, kitabı, peygamberi hakkında, hayat problemleri hakkında böyle bir yargıya nasıl gidebiliyorlar? Tüm bu gaybî konularda konuşabilmek için bir ilme, bir Allah bilgisine, bir kitap ve peygamber bilgisine sahip olmak gerekmiyor mu? Hidâyet gerekmiyor mu? Aydınlatıcı, yol gösterici bir kitap gerekmiyor mu? İlim Allah'tan gelenler ve Resullerinin bize aktardıklarıdır. Hidâyet rehberi yine bu

kitap ve onun pratiği olan Rasulullah efendimizin sünnetidir. Aydınlatıcı kitap da Kur'an'dır.

O halde şimdi birileri ki bunlar Müslüman da olabilir, kâfir de olabilir. Evet birileri Allah'ın kendilerine verdiği geçici bir dünya yetkilerine sahip olarak Allah'ı, Allah'ın dinini, Allah'ın kitabını ve peygamberini yorumlamaya kimsenin hakkı da salahiyeti de yoktur. Kitabın ve peygamberin değerlendirmesine ters düşecek bir biçimde hiç kimsenin benim inancıma göre Allah böyle olmalı, peygamber böyle olmalı, din böyle olmalı, hayat böyle olmalı, ekonomi böyle olmalı, kılık kıyafet böyle olmalı, siyaset böyle olmalı deme hakkı yoktur. Ancak İslâm'a göre bu böyle olmalı deme hakkı vardır.

Adamlar aslında kendi düşüncelerini, kendi felsefelerini ortaya koymaktadırlar. Allah'ı, Allah'ın dinini, Allah'ın kitabını tanımlarken, dünyayı, hayatı, âhireti tanımlarken aslında adamlar kendi hayat felsefelerini ortaya koymaktadırlar. Bana göre Allah böyledir. Bana göre Allah hayata karışmamalıdır. Bana göre Allah böyle olmalıdır. Bana göre din böyledir. Bana göre hayat böyledir. Bana göre kulluk böyledir. Bana göre tesettür böyledir. Bana göre ekonomi böyledir. Bana göre hukuk böyledir. Bana göre nikâh böyledir. Bana göre miras böyledir. Bana göre sosyal ve siyasal hayat böyledir diyenlerin tamamı yanlıştadır ve zulüm içindedir. Allah'ı tanımayan, Allah'ın kitabını bilmeyen, Allah'ın dinini, Allah'ın istediklerini bilmeyen insanların hiçbir zaman bu konularda konuşma hakları yoktur. Ancak Allah'ı, Allah'ın kitabını, Allah'ın dinini, Allah'ın isteklerini tanıyan ve Allah böyle buyuruyor, Allah böyle istiyor diyenlerin dediklerini kabul ederiz.

Hidâyete sahip, kitap ve sünnet bilgisine sahip olup bu hidâyete uygun söyleyenleri dinleriz. Aydınlatıcı bir kitaba, Tevrat'a, Zebur'a, İncil'e ve Kur'an'a dayanarak konuşanları, bak Allah kendisini böyle tanıtmış, dinini böyle tanıtmış, kitabını, peygamberini, hayatı, âhireti, nikâhı, ekonomiyi, hukuku, eğitimi, haramı, helâli, kadını, erkeği böyle tanıtmış diyenleri dinleriz. Değilse hiç bir bilgiye dayanmadan, olmayan bir hidâyetle Allah hakkında, dini hakkında işkembelerinden attıklarını asla dinlemeyiz.

Yine kitabı ve sünneti tanıyıp ta ama çevresindeki egemenlere, güçlülere yamulan, Allah'ın dinini onlar lehine yamultanların dediklerini de dinlemeyiz. Din tahrifçilerini de dinlemeyiz. İnsanlara yanlış bir din anlatanlar, insanları saptırmaya yönelenler yeryüzünde zâlimlerin, hainlerin en büyüğüdür. Ve insanlar da eğer dinlerini kitaplarından ve peygamberlerinde değil de, dinlerini dinlerinin temel kaynaklarından değil de böyle olur almaz hainlerden öğrenmeye kalkışırlarsa onlar da bu işin vebalini çok ağır ödeyeceklerdir.

Çünkü bu dinin Rabbi Allah'tır, bu dinin kitabı Kur'an'dır, bu dinin peygamberi Muhammed (a.s)'dır. Bu dini öğrenmenin başka da bir kaynağı yoktur. Bu din hakkında söz söyleyecek olanlar da, bu din hakkında bilgiye ulaşmak isteyenler de bunu hiçbir zaman hatırlarından çıkarmamalıdırlar.

21. "Onlara, "Allah'ın indirdiğine uyun" denince: "Babalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız" derler. Ya şeytan, babalarını alevli ateşin azabına çağırmışsa."

Evet onlara dense ki haydi Allah'ın dinine, Allah'ın kitabına, Allah'ın indirdiğine tabi olun. Derler ki biz bilâkis atalarımızı neyin üzerinde bulmuşsak ona tabi olur, ona uyarız. Atalarımızın dini, atalarımızın yolu neyse biz ancak ona tabi oluruz derler. Evet işte bilmedikleri halde konuşanların durumları budur. Onların bu tavırlarına karşılık, bu kör taklitlerine karşılık Rabbimiz buyurur ki:

Ya şeytan onları cehenneme çağırıyorsa? Yâni şeytan onları böyle düşünerek, böyle yaparak cehennem ateşine çağırıyorsa da mı onlar babalarının yoluna gidecekler? Kitabımızın başka âyetlerinde şöyle de denir: Yâni o bilgisizce yoluna gittikleri ataları yanlış yoldalar ise de mi onların yolunu takip edecekler? Yâni geçmişten bize intikal etmiş bir anlayış olabilir. Atalarımızdan gelen bir din, bir hayat programı olabilir. Ama bir de Allah'ın kitabının, bu kitabının pratik örneği Rasulullah efendimizin ortaya koyduğu bir din vardır. Bu durumda bize düşen başkalarını bir kenara bırakıp Allah'ın kitabına ve Resûlünün sünnetine itaat etmektir. Kitabın ve sünnetin ortaya koyduğu bir dine karşı, bir düşünceye, bir amele karşı, bir hayat anlayışına, bir değer yargısına karşı asla atalarımızın anlayışını öne sürmeyeceğiz. Kitabın ve peygamberin ortaya koyduğu bir gerçek karşısında biz atalarımızdan böyle gördük, biz onların yoluna uyarız demek Allah korusun şeytanın saptırdığı bir yola girmek demektir. Unutmayalım ki Şeytanın ayarttığı insanları ancak cehennem ateşine, kendi ebedî azap mahalline götürür. Şeytanın dâvetiyesine icabet edenlerin gideceği yer cehennemden başka bir yer değildir.

Evet bu adamların Allah'ın dinini bırakıp ta atalarımız diye yollarına düştükleri kimseler de tamamen kendi hevâ ve heveslerine uygun olan atalarıdır. Yâni niye Adem (a.s) değil de ataları? Niye Nuh (a.s), niye İbrahim (a.s), Niye Muhammed (a.s) değil de başkaları? Onlar ata değil mi? Niye onların yoluna tabi olmuyorlar da kendileri gibi atalar arıyorlar kendilerine? Sapıklık istiyorlar da ondan. Veya işte şu andaki babalar var ya. Kurtar baba, mafya baba, hukuk balaları, ekonomi babaları, para babaları, siyaset babaları, tevbe babaları, himmet babaları. Kitap ve sünnete karşı bu babalarını öne sürüyorlar, biz ancak onları dinleriz diyorlar. Bu işi en iyi onlar bilir diyorlar. Evet dini kendisine göre

şekillendirmeyi düşünen insanlar kendilerine göre böyle deliller de bulabiliyorlar. İşte bunlar kaybetmişlerdir. Peki kazananlar kimlerdir?

22. "İyilik yaparak kendini Allah'a veren kimse, şüphesiz en sağlam kulpa sarılmış olur. İşlerin sonucu Allah'a aittir."

Kim ki muhsin olarak yüzünü Allah'a teslim ederse. Kim ki muhsin olarak yönünü Allah'a dönerse. Kim ki tüm yönünü, tüm hayatını, varlığını, gecesini, gündüzünü, ömrünü, ailesini, çocuklarını muhsin olarak Allah'a teslim ederse. Allah'ı görüyormuşçasına kim Allah'a kulluğa yönelirse. Kim Allah'ın kendisini her an gördüğü, her an kontrol ettiği bilinci içinde bir hayat yaşamaya koşarsa, Müslüman-ca bir hayata yönelirse o kimse güzel bir kulpa, kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa yapışmış, güzel bir ipe tutunmuş demektir. Allah'ın yeryüzüne indirdiği bir hidâyete yapışmış demektir. Bakarada da kim Allah dışındaki azgınları reddeder, Allah berisinde egemenlik iddiasında bulunan sahte tanrıları reddeder ve sadece Allah'a kulluğa yönelirse o kopması olmayan sağlam bir kulpa yapışmış, yâni Allah'ın dinine, İslâm'a tutunmuş demektir deniyordu.

Evet Rabbimiz bizden tüm varlığımızla kendisine yönelmemizi istiyor. Tüm hayatımızla kendisine teslim olacağız. Muhsin olacağız ki sağlam bir kulpa yapışmış olalım. Zaten işlerin âkıbeti, işlerin sonucu Allah'a döndürülecektir. Sonunda herkes Allah'a döndürülecek ve hesabı Allah'a verecektir.
. "Ey Muhammed! İnkâr edenin inkârcılığı seni üzmesin; onların dönüşü Bizedir; o zaman, yaptıklarını kendilerine haber veririz. Allah, kalplerde olanı şüphesiz bilir."

Kim de küfrederse, Allah'ı, Allah'ın kitabını, Allah'ın dinini, Allah'ın elçisini örter, örtbas ederse sakın ha peygamberim onun küfrü seni üzmesin. Küfredenin küfrüne üzülmeyin. Allah'ın Resûlü insanların hidâyetine, insanların îman etmelerine o kadar haristi ki, onların küfrü tercih edip, Allah'ın kitabını, Allah'ın vahyini, hidâyeti örtüp bir hayat yaşamalarına o kadar üzülüyordu ki âdeta cehenneme giden insanları gördükçe kendisini harap ediyordu. Üzüntüsünden yemeyi içmeyi terk ediyor, kendisini ihmal ediyor, kendisini parçalayacak duruma geliyordu. Kendisinin bu insanlar tarafından yalanlanmasından daha çok onların cehenneme gidişi üzüyordu Rasulullah efendimizi. Niye bu insanlar îman etmiyorlar? Niye bu insanlar ateşe doğru gidiyorlar? Niye bu insanlar cehenneme dayanıklılık gösterisinde bulunuyorlar? Niye bu insanlar kendilerine yazık ediyorlar? diye kendi kendini yiyip bitirecek duruma geliyordu.

Elbette onun yolunun yolcusu olarak bizim de ilk üzüntümüz, ilk derdimiz bu olmalıdır. Biz de şu anda çevremizde, akrabalarımız içinde farkında olmadan

cehenneme doğru giden insanları gördükçe yerimizde duramaz hale gelmeliyiz. Etrafımızda dünyacı kesilmiş, dünyayı kıble edinmiş, Allah'ı, Allah'ın kitabını örtmüş, vahiyle ilgisini kesmiş kimi görürsek ilk işimiz, tek işimiz onu uyarmak, onun ateşe gidişini değiştirmek olmalıdır. Bu tür insanların hidâyeti için üzülmeliyiz, sıkıntılanmalı ve çabalamalıyız. Bir tek insanın hidâyeti için gerekirse her şeyimizi fedâya hazır olmalıyız.

Anlatacak mıyız? Duyuracak mıyız? Sevdirecek miyiz? Evlerine, dükkanlarına mı gideceğiz? Para mı vereceğiz? Satın mı alacağız? Ne yapmamız gerekiyorsa yapmak zorundayız. Cennete gidiş varken, Müslümanca bir hayat yaşamak varken niye bu akrabalarımız cehenneme gidiyorlar? diye üzülmeliyiz, bunu kendimize dert edinmeli ve çareler araştırmalıyız, fırsatlar kollamalıyız.

Ama tabii bu çabamız bizi kendimizi helâk etmeye de götürmemeli. İşte Rabbimiz buyuruyor ki onların küfrü sizi mahzun da etmesin. Siz size düşeni yaptıktan sonra da bilesiniz ki onların küfrü size bir zarar vermeyecektir. Tutup zorla bu adamların kalbine İslâm'ı, îmanı sokma imkânınız, yetkiniz yoktur, bu benim işimdir diyor Rab-bimiz. İşte görüyoruz süratlice cehenneme gidiyorlar, anlatıyoruz din-lemiyorlar, uyarıyoruz yanaşmıyorlar.

Onların dönüşleri Bizedir. Onların dünyada yapıp ettiklerini Biz onlara haber vereceğiz. Allah göğüslerde, sadırlarda olanları bile bilmektedir. Yaptıklarımızı, işlediklerimizi bildiği gibi, amele dönüştürmeyip kalplerimizde taşıdığımız niyetlerimizi, düşüncelerimizi de bilmektedir Rabbimiz. Öyleyse dileyen îman etsin, dileyen de küfretsin. Sonucuna kendisi katlanmak kayd-u şartıyla dileyen dilediğini tercih etsin. Kâfir olanlar da asla sizi üzmesin diyerek böylece peygamberine ve onun şahsında kıyamete kadar hepimize bir tesellide bulunur Rabbimiz. Öyleyse bir Müslüman olarak bize düşen kendimiz Müs-lümanca bir hayat yaşamanın ve çevremizdeki insanları da Müslümanlaştırmanın kavgasını vereceğiz. Bu ikisini birlikte götüreceğiz Allah'ın izniyle.

24. "Onları az bir süre geçindiririz, sonra da ağır bir azaba sürükleriz."

Evet o kâfirler seni üzmesin, çünkü Biz onlara dünyada az biraz nîmet veririz, az biraz faydalandırırız onları. İmkân veririz, fırsat veririz, haydi biraz yaşayın bakalım deriz. Evet kâfirlere az bir şeyler veririz diyor Rabbimiz. Halbuki bakıyoruz ki Müslümanlara verdiğinin fazlasını vermiş onlara. Meselâ şu anda onların ellerindekileri baygın baygın seyreden Müslümanlara sorsanız bu dünyada en büyük nîmeti Allah kimlere vermiş diye, herkes diyecek ki kâfirlere vermiş. Vah za-vallı Müslümanlar vah. Vah vahiyden habersiz hayatı değerlendiren, Allah'ın değer yargılarını tanımadan hüküm veren Müslümanlar

vah. O kadar derbeder bir durumdalar ki, anlayışları basiretten, Furkân-dan o kadar kıtlaştı ki, o kadar kısırlaştı ki nîmetlerin bu dünyada en fazlasının kâfirlere verildiğini söyleyecek kadar ahmaklaştı.

İşte Müslümanların sözleri böyle derbederce. Kafada nîmet olarak sadece para olunca, mal mülk olunca elbette böyle konuşacaklar, böyle değerlendirecekler. Nîmet deyince sadece ekonomi, sadece güç kuvvet olunca bu da kâfirlerde olunca Müslümanlar elbette böyle düşünecekler, böyle inanacaklar, başkası da beklenemez onlardan.

Behey zavallı adam, hiç düşünmüyor musun? Allah sana îman verdi, Allah sana hidâyet verdi, Allah sana kitap verdi, peygamber verdi, namaz verdi, oruç verdi, iffet verdi, haya verdi, temizlik verdi, âhiret inancı verdi, hayatı değerlendirme bilgisi verdi, cennete gitme yolu verdi, ateşten kurtulma yöntemi verdi. Bu nîmetlerden daha büyük nîmet olur mu? Niçin Allah'ın sana verdiği bu nîmetleri görmez-likten geliyorsun? Yoksa bu nîmetler karın doyurmuyor, para getirmi-yor mu diyorsun? Allah'tan kork, kuldan utan. Bu nîmetler sana dünyada da âhirette de en büyük haseneyi kazandıracak. Bir Müslümana sorsak, acaba bir vakit namazına tüm dünyanın altın ve gümüşlerini değiştirebilir mi? Bir günlük orucuna dünyayı değiştirebilir mi? Size verilen mi fazla, yoksa kâfirlere verilenler mi fazla Allah aşkına bir düşünün. Hayır hayır onlara verilen çok azdır. Tüm dünyayı bir tek kâfire verse bile âhiretin yanında çok azdır.

Çünkü bütün bunlar bir gün bitecek ve âhirete hiçbir şey intikal etmeyecektir. Öyleyse Allah'ın bunca nîmetlerine karşı bu nankörlüklerimiz niye? Utanmıyor muyuz Allah'tan? Yarın onlar dünya kadar altın ve gümüşe sahip olsalar ve tamamını verseler cehennemden kurtulamayacaklar. Öyleyse niye imreniyorsunuz bu kâfirlerin elindekilere? Bir Müslüman yarım hurmayla bile cenneti kazanabilecekken söyleyin şimdi bakalım yarım ekmekle siz mi zenginsiniz? Yoksa tüm dünyaya sahip olsalar bile bu kâfirler mi zengin? Aklınız yok mu sizin? Nasıl böyle bir değerlendirmeye gidebiliyorsunuz?

Yâni iki dünyası bile olsa yarın kâfir cehennemden kurtulamayacakken senin namazın, senin orucun, senin îmanın, senin teslimiyetin, senin iffetin seni cennete götürecek. Şu anda dünyanın en zengin, en mutlu insanı sensin. Niye bundan habersizsin? Dünyada kâfirler kadar derbeder, kâfirler kadar fakir, onlar kadar zavallı yoktur. Niye bunu anlamaya yanaşmıyorsun? Onlara acı da hem kendinin hem de onların cenneti için geceni gündüzünü fedâya hazır ol. Sen bırakmışsın onları İslâm'a dâveti de onların karşısında ezim, ezim eziliyorsun. Onlar karşısında izzet ve şerefini kaybetmiş, onlar gibi olmanın, onlar gibi yaşamanın kavgasını veriyorken onların gözünde de küçüldükçe küçülüyorsun. Böylece hem kendine hem de onlara zulmetmiş oluyorsun. Zavallı Müslüman, iyi düşün, sen ona değil o sana imrensin. Sen onun hayatına değil, o senin

hayatına yönelsin. Sen önde ol da, sen cennete doğru giderken o seni örnek alıp arkandan gelsin.

Evet onlara bu dünyada az biraz bir şeyler veririz de sonra:

Onları galiz bir azaba, ağır bir azaba yuvarlayıveririz, mahkum ediveririz. Evet Rabbimiz kendi yolunda olanlara güzel bir hedef, kendi yolunun dışında hareket edenlere de ağır bir azapla dünyadaki mal, mülk ve saltanatın bitişini haber veriyor. İşte yaşadığımız hayatın en güzel bir biçimde sorgulanması da bizlere en büyük nîmetlerden birisidir. Bu âyetleriyle Rabbimiz bizi uyarmasaydı durumumuz gerçekten çok kötü olurdu.

25,26. "Andolsun ki onlara: "Gökleri ve yeri yaratan kimdir?" diye sorsan, "Allah'tır" derler. De ki: "Hamd Al-lah'a mahsustur", ama çoğu bilmezler. Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Şüphesiz Allah müstağnîdir, övülmeğe lâyıktır."

Evet onlara gökleri ve yeri kim yarattı? diye sorsan, muhakkak derler ki, diyecekler ki Allah. Öyleyse de ki elhamdülillah. Elhamdülillah ki herkes bunu itiraf ediyor. Elhamdülillah ki tüm dünya göklerin ve yerin yaratıcısı olarak Allah'ı itiraf ediyor. Hiç kimse Allah'ın dışında bir yaratıcının olduğunu söyleyemeyecektir. Elhamdülillah ki doğru bir dindeyiz. Elhamdülillah ki böyle göklerin ve yerin yaratıcısına kulluk etmekteyiz. Çünkü hamd, övgü, kulluk, yüceltme göklerin ve yerin yaratıcısının hakkıdır. Ama bilâkis onların pek çoğu bu gerçeği bilmiyorlar.

Yâni gökleri ve yeri yaratana hamd edilmesi, sadece O'na kulluk edilmesi gerektiğini bilmiyorlar. Göklerin ve yerin yaratıcısını biliyorlar da O'na nasıl kulluk edileceğini bilmiyorlar. O'na nasıl hamd edilecek? O nasıl övülecek? Nasıl yüceltilecek? insanların pek çoğu bunu bilmiyorlar. Halbuki göklerin ve yerin yaratıcısını bildikten sonra O'nun istediği bir hayatı yaşamaları gerektiğini de bilmelilerdi. Yaratan O olduğu gibi yaratıklarının kulluk programını belirleme yetkisine sahip olan da O'nun olduğunu, O'nun dışında hiç kimseye minnet borçlarının, kulluk borçlarının olmadığını da anlamalıydılar.

Evet göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Demek ki Rabbimizin yarattığı varlıkları üzerindeki saltanatı devam ediyor. Kullarını yaratıp kendi hallerine terk etmemiştir. Yaratan da O, sahip ve Mâlik olan da O. O Allah Hamîd'dir, övülmeye lâyık olan da sadece O'dur ve aynı zamanda Ğanî'dir de O Allah. Yâni kimsenin kulluğuna ihtiyacı olmayandır.
27. "Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem olsa, denizler mürekkep olsa ve yedi misli deniz de yedekte bulunup yazılsa yine de Allah'ın sözleri bitmezdi. Doğrusu Allah güçlüdür, Hakimdir."

İşte Hakîm olan, Alîm olan Rabbimizin ilmiyle karşı karşıyayız. Bakın Rabbimiz kendi bilgisinin sonsuzluğunu, azametini, yüceliğini şöyle vasıf ediyor. Eğer yeryüzündeki tüm ağaçlar kalem olsa, eğer denizlere de onların arkasından yedi deniz daha katılarak hepsi mürekkep olsa, Allah'ın kelimeleri bitmez. Allahu Ekber, Allahu Ekber. Evet yeryüzündeki bütün ağaçlar kalem olsa, şu andaki denizler ve onların yedi misli daha yedek mürekkep olsa denizler biter, ağaçlar biter, kalemler biter ama Allah'ın kelimeleri, Allah'ın kelâmı, Allah'ın bilgisi, Allah'ın yasaları bitmez. Allah'ın ilmi bitmez. Allah'ın ilmine bir nihâyet yoktur. Allah Azîzdir, Allah Hakîmdir. Elhamdü lillah ki böyle Alîm olan bir Rabbin bilgisiyle bilgileniyoruz, böyle Hakim olan bir Rabbin hikmetiyle hikmetleniyoruz. Bundan daha büyük bir şeref olabilir mi?

Bakın bu âyetin bir benzeri de Kehf sûresindeydi:

"De ki: "Rabbimin sözlerini yazmak için denizler mürekkep olsa ve bir o kadarını da katsak, Rabbimin sözleri tükenmeden denizler tükenirdi."
(Kehf 109)

Evet Rabbimin sözleri, Rabbimin kelimeleri, Rabbimin ilmi ve hikmeti sonsuzdur sınırsızdır. Denizlerse sınırlıdır. Sınırlı olan tükenmeye mahkum olan bir şeye yine onun gibi sınırlı ve tükenmeye mahkum olan bir şey eklense de yine sınırsız olanın yanında tükenmeye mahkumdur. İşte Allah'ın kelimeleri, Allah'ın âyetleri, Allah'ın bilgisi ve hikmeti böyledir. Peki durum böyle olunca bu insanlar nasıl oluyor da Allah'ın hikmet dolu bu kitabından yüz çeviriyorlar? Nasıl oluyor da bu insanlar Allah'ın velâyeti altına, Allah'ın dini altına girmiyorlar da kendileri gibi aciz varlıkların velâyetleri altına girmeye çalışıyorlar? Nasıl oluyor da hikmeti ve bilgisi sonsuz olan Allah'ın göndermiş olduğu bu kitaptan bilgilenmeye yanaşmıyorlar da başka şeylerden bilgilenmeye çalışıyorlar? Gerçekten bunu anlamak mümkün değildir. Yâni insanlar nasıl oluyor da bu kitaba karşı kayıtsız kalabiliyorlar? Nasıl oluyor da bu kitaptan habersiz bir hayat yaşayabiliyorlar?

Evet bilgisi sonsuz olan, bilgi kendisinden olan, bilginin kaynağı olan Rabbimiz biz kullarına kendi bilgisinden birazını aktarmış. Hz. Adem atamızdan başlayarak sahifeler, kitaplar göndererek bizi kendi bilgisiyle şereflendirmiştir. Ama bu bize bildirdikleri kendi bilgisine nispetle çok azdır. Böyle bir Allah'ın kitabıyla bilgilenmekten daha şerefli ne olabilir yeryüzünde? Ama bakıyoruz ki insanlar böyle bir Allah'tan bilgilenmekten, böyle bir Allah'a güvenmekten uzaklaşıyorlar da kendi bilgilerine, kendileri gibilerin bilgilerine güveniyorlar. Ne kadar zavallı bir düşünce değil mi?

O zaman şimdi soralım kendimize, soralım tüm insanlığa: Acaba böyle bir bilginin sahibi olan Allah bilgisiyle bilgilenen, vahiy bilgisiyle bilgilenen bir müslüman mı daha âlim, yoksa Allah bilgisine hayır diyen ve kendi bilgisine güvenen zavallı kâfir mi daha âlim? Söyleyin. Müslümanlar âlimdir, kâfirler de yeryüzünün en cahil zavallılarıdır.

28. "Ey insanlar! Sizin yaratılmanız ve tekrar dirilmeniz tek bir nefsin yaratılması ve tekrar dirilmesi gibidir. Şüphesiz Allah işitendir, görendir."

Evet sizin var edilişiniz, sizin yaratılışınız bir tek nefsin, bir tek insanın yaratılışı gibidir. Sizin topunuzun yaratılışı bir tek kişinin yaratılışı gibi kolaydır Allah'a. Allah için birle milyonun, milyarın bir farkı yoktur. Ha Adem (a.s) dan kıyamete kadar yaratılacak insanların yaratılışı, meleklerin, cinlerin ve diğer tüm mahlukâtın yaratılışı, ha bir tek insanın yaratılışı. Allah için bunun bir farkı yoktur. Tüm kâinâtın, tüm varlıkların yaratılışı Allah için bir tek varlığın yaratılışı gibidir. Yaratılışınız da dirilişiniz de öyledir. Muhakkak ki Allah işitendir, görendir. Allah her şeye hakimdir mâliktir. Ölüşlerinizden sonraki dirilişleriniz de asla O'na zor gelmeyecektir.

29. "Allah'ın geceyi gündüze ve gündüzü geceye kattığını, her biri belirli süreye kadar hareket edecek olan güneşi ve ayı buyruk altında tuttuğunu; Allah'ın yaptıklarınızdan haberdar olduğunu bilmez misin?"

Eğer anlayamadıysanız, isterseniz bir bakın. Bilmez misiniz ki Allah gözlerinizin önünde geceyi gündüze, gündüzü de geceye katıyor. Güneşi ve ayı da emrine Mûsâhhar kıldı. Evet gece ve gündüz yaratıldıkları günden beri bir saniye şaşmadan devam ediyor. Allah'tan başka hiç kimsenin, hiçbirinizin onlara müdahale hakkı da yoktur. Rabbinizin bu gece gündüz yasasına teslim olmaktan başka çareniz de yoktur. İşte şu anda gecedeyiz, haydi getirin bakalım gücünüz yetiyorsa gündüzü. Mümkün değildir bu. Allah'ın yasasına tabi olmaktan başka bir seçeneğimiz yoktur. İşimiz var gündüz bitmesin demeye kimsenin hakkı da gücü de yoktur. Uykumuz var gece bitmesin demeye hakkımız da gücümüz de yoktur.

İşte Allah'ın mutlak egemenliğini, büyük irade sahibinin, ilminin, hikmetinin sınırı olmayan Allah'ın zaman ve mekân üzerindeki mutlak tasarrufunu burada da görüyoruz. Evet O Allah geceyi gündüze, gündüzü de geceye katar. Arkadaşlar gece ve gündüz Allah'ın iki âyetidir. Gecenin ve gündüzün meydana gelişine ve peş peşe işleyişine bir dikkat edin. Dikkatlice inceler ve üzerinde düşünürseniz gecenin içine bir miktar gündüzün, gündüzün içine de bir miktar gecenin girdiğini görürüsünüz. Fecir vaktinde gecenin bir kısmının gündüze girdiğini, katıldığını, akşam güneş batarken de gündüzün birazının geceye katıldığını görürsünüz. Tüm bu dönemleri yapan, yaratan

Allah'tır. Böyle bir Allah'ın güç ve kudreti karşısında eğilmekten başka bir çaremiz var mı?

Ve belli bir süre, belli bir yörünge, belli bir program içinde hareket eden güneşi ve ayı da buyruğu altına, egemenliği altına alan, ya da onları sizin emrinize, sizin hizmetinize sunan da Allah'tır. Her ikisinin de boyunlarındaki kulluk iplerini eline alan, onları belli bir zamana kadar bir nizam ve intizama bağlayan, onlar üzerinde belli yasalar koyan, onlara belli bir ömür takdir eden Allah'tır. Onlar için belli bir zaman tayin etmiştir Rabbimiz.

İşte Rabbiniz olan Allah budur. İşte bu Allah sizin Rabbinizdir. İşte okuduğumuz bu âyetlerin anlattığı, Kur'an'ın tümünün anlattığı, tarih boyunca tüm peygamberlerin ortaya koyduğu Allah sizin Rab-binizdir. Rab makamında, ulûhiyet makamında, hayatınızın kanunlarını düzenleme makamında Rabbiniz O'dur.

Ve bu Rabbiniz olan Allah mülk kendisinin olan, göklerde ve yerde ne varsa hepsinin sahibi ve mâliki olandır. O her şeyin sahibi ve yaratıcısıdır. Varlığımızın sebebi O'dur. Hayatın kaynağı O'dur. Göklerin, yerin, gecenin, gündüzün, insanların, meyvelerin sebzelerin sahibi O'dur. Malımızı, evimizi, ailemizi, çocuklarımızı, makamımızı, paramızı, pulumuzu, aklımızı, zekamızı, bilgimizi her şeyimizi yaratan O'dur. Allah mülkün sahibidir, o halde O'na kulluk edin. Madem ki her şeyinizi yaratan O'dur, madem ki her şeyinizi veren O'dur, madem ki mülk O'nundur o halde sadece O'nu dinleyin.

Her bireri, gece, gündüz, güneş, ay hepsi bir ecele doğru koşmaktadır. Hepsinin Allah tarafından tayin ve takdir edilmiş bir ömrü, bir eceli vardır ve hepsi işte o sona doğru koşmaktadırlar. Ve Allah yaptıklarınızın tamamından haberdardır. Hepsinin bir eceli vardır ve hepsi bir gün bitecektir. Onlarla birlikte onlarla yaşayan insanlar da yok olacaklar. Gecede ve gündüzde var olan, güneşin ve ayın altında yaşayan tüm varlıklar bir gün ecellerini idrak edecekler. Herkes ölecek ve her şeyden haberdar olan Allah'ın hesabıyla karşı karşıya geleceklerdir. Ecelsiz kimse yoktur kendisinden başka. O zaman madem ki bir ecel varsa bizim için ve şu anda her birerimiz ecelimize doğru koşuyorsak hesabımızı doğru yapalım inşallah.

30. "Bu, Allah'ın hak olmasından ve O'ndan başka taptıkların şeylerin bâtıl olmasındandır. Doğrusu Allah yücedir, büyüktür."

İşte bu Allah'ın Hak oluşundandır. Allah Haktır, kâinâtta tek Hak Allah'tır. Ve insanların Allah dûnunda, Allah berisinde Allah'ı bırakıp ta kendilerine dua ettiklerinin, kulluk ettiklerinin, tanrı kabul edip yasalarını uygulayamaya çalıştıklarının, dinlerini, kanunlarını kabul ettiklerinin tamamı bâtıldır. Yâni ne bu dünyada, ne de ölüm ötesi hayatta onların hiçbir yetkileri

yoktur. Ve işte muhakkak ki O Allah Âlîdir, Allah Kebirdir. En büyük O'dur, en yüce yüceler yücesi O'dur. Üstünlük, yücelik O'na aittir. O'ndan başka var mı büyük söyleyin? Bu kâinâtta kim yarışabilir yücelikte Allah'la söyleyin? Allah'a yetki sınırlaması getirenler, Allah'ın arzında Allah'a hayat hakkı tanımayanlar, Allah'a kafa tutanlar bilesiniz ki bütün bunları bu dünyada Allah'ın kendilerine verdiği geçici yetkileriyle yapabilmektedirler.

Evet Hak sadece Allah'tır ve Hakkın dışında ne varsa hepsi sapıklıktır. Allah dururken insanların O'ndan başkalarını Rab kabul etmeleri, Allah'tan gelen hak yasalar dururken insanların başka yasalara tabi olması sapıklıktan başka bir şey değildir. Herkes biliyor ki Hak Rab Allah'tır. Hak din, hak yol, hak nizam, hak hayat tarzı Allah'ın hayat tarzıdır. Hak, hukuk Allah'ın gönderdikleridir. Sizler ya Allah'ın Rabliğine, rubûbiyetine, ulûhiyetine evet der, O'nun istediği şekilde bir hayat yaşayarak Müslüman olursunuz, ya da sapıklığı tercih etmiş olursunuz. Çünkü aksi takdirde insanın varacağı yer sapıklıktan başka bir şey değildir. İnsan ya haktadır, ya da sapıklıkta. Ya mü'mindir, ya da kâfir. Çünkü hak özelliğine sahip olan sadece Allah'tır ve hakkın dışında da sapıklık vardır.

Rabbimiz hak, kitabı hak, peygamberi hak, yasaları hak, sistemi hak, yolu hak, cenneti hak, cehennemi hak, sıratı hak, terazisi hak, mîzanı hak, hepsi haktır. Evet hak Allah'tan gelendir. Namaz haktır, Oruç, Hac, tesettür, infak, Cihad haktır. Müslümanca bir hayat haktır. Kitap ve sünnete dayalı bir hayat haktır.

Eğer hakkı Allah'ın gönderdiklerinin dışında görürseniz, Allah'ın vahyinin ötesinde hak peşine düşerseniz, Allah'ın dininin dışında hak aramaya kalkışırsanız, Problemlerinizin çözümünü bu kitabın dışında başka yerlerde ararsanız mutlaka bâtıla düşmek zorunda kalacaksınız. Çünkü yalnız Allah'ın indirdiği haktır. Ona muhalefet eden her şey bâtıldır ve sapıklıktır. Tüm insanlık bir şey üzerinde toplanıp bu haktır deseler de şâyet o Allah'ın indirdiğine ters düşüyorsa o bâtıldır.

Evet Allah'ın indirdiğinin dışında hak yoktur. Allah'ın indirdiğinin dışında hüküm de yoktur. Ve bu hak hüküm ortaya konulmadıkça insanlar arasındaki ihtilâfların bitmesine de imkân ve ihtimal yoktur. Allah'ın hak olarak indirdikleriyle hükmetmedikçe yeryüzünde asla salah da olmayacaktır. Yeryüzünde sulh ve sükun asla gerçekleşmeyecektir. İhtilâfları çözecek bir tek yol, bir tek kaynak vardır. O da Allah'ın yeryüzünde ihtilâfları çözmek üzere indirdiği kitaptır.

31. "Gemilerin denizde Allah'ın lütfuyla yürüdüğünü görmez misin? Allah böylece size varlığının delillerini gösterir. Bunlarda, pek sabırlı ve şükreden kimselerin hepsine dersler vardır."

Görmedin mi? Şu gemilerin Allah'ın nîmeti ve lütfuyla denizde nasıl akıp gittiğini? Görmüyor musun? Bakmıyor musun? Allah yürütmese bu gemileri, Allah koymasa bu yasayı bu gemileri kim yürütebilecek te? Size âyetlerini böylece gösteriyor, göstermek için gemileri yürütüyor Rabbiniz. Muhakkak ki gemilerin deniz üzerinde yüzüp gitmelerinde, akıp gitmelerinde çok çok sabreden, Allah'ın âyetlerini anlamaya çalışan, Allah'ın âyetleri üzerinde kafa yoran, kendisini Allah âyetlerinden, Allah yolundan uzaklaştırmaya çalışan kimselere karşı dirençli olan, Allah'a kullukta direnen ve şükreden, hayatlarını Allah'a kullukta kullanan kimseler için bunda da âyetler, ibretler vardır.

32. "Dağlar gibi dalgalar insanları kuşattığı zaman, dini tamamen Allah'a has kılarak O'na yalvarırlar; onları karaya çıkararak kurtardığında, içlerinden bir kısmı doğru yolda kalır. Zaten âyetlerimizi ancak hain nankörler inkâr eder."

Onları bir anda dağlar gibi dalgalar kapladığı zaman dini Allah'a halis kılarak, tüm hayatlarını, tüm varlıklarını Allah'a yönelterek, tüm varlıklarıyla Allah'a dönerek samimiyetle Allah'a dua ederler. Evet geminin içinde dağlar gibi dalgalar kendilerini sarıp ta helâk tehlikesiyle karşı karşıya kaldıklarında bütün varlıklarıyla Rablerine yönelip dua ediyorlar. Bütün samimiyetleriyle Rablerine dua dua yalvarıp yakarmaya başlıyorlar. Ama onları bu tehlikeden kurtarıp karaya ulaştırdık mı hemen onlardan kimileri muktesit davranırlar, orta yolu tutarlar. Ama âyetlerimizi çok hain ve nankör olanlar da inkâr ediverirler.

Evet denizin üzerinde dağlar gibi dalgaların arasında ne yapacağını şaşıran insanlar. Bir anda kendilerini ölümle burun buruna görüyorlar. Ne yapabilirler o anda? Kime sığınırlar? Kime dua ederler? Kimden yardım isterler? Kim yetişebilir imdatlarına? Ayrılmış oldukları şehirlerindeki putları mı çağırsınlar? Şehirlerinde yasalarını uyguladıkları egemen güçlere mi dua etsinler? Yahut ulaşacakları kıyıdaki kurtarıcı bilip eteğine yapıştıklarına mı çağırsınlar? Siyasal tanrılarını mı? Ekonomik tanrılarını mı? Eğitim, sağlık tanrılarını mı? Askeri güce sahip tanrılarını mı? Oyun eğlence tanrılarını mı? Kimi çağırsınlar? Kime dua etsinler? Kim yetişebilir böyle bir durumda onların imdadına? Kim kurtarabilir onları denizin ortasında boğulup gitmekten? Deniz kimin fermanını dinler? Dalgalar kimin emrini dinler? Rüzgarlar kimin emrine boyun eğer? Dalgaların sahibi kimdir? İyi bir düşünelim bunu.

Yeryüzünde, yaşadığımız şu şehirde, şu ülkede egemenlik bizimdir diyenler. Yetki bizimdir diyenler. İnsanlara yasa belirleme hakkı bize aittir. İnsanlar ancak bize kulluk yapmalıdır. Bizim yasalarımıza tabi olmalıdır

diyenler de bulunsa o gemide. Yâni tanrılık iddiasında olanlar, tanrı kabul edilenler de bulunsa o ortamda. Ne yapabilirler? Söz geçirebilirler mi gemiye, dalgalara, rüzgarlara? Denizin, rüzgarın, geminin, dalgaların sahibi kim? Güneşin, ayın, bitkilerin, suyun, havanın, gözün, kulağın, kalbin sahibi kim? Allah değil mi? Öyleyse niye bu insanlar O'ndan başkalarını Rab ve İlâh kabul ederek onlara dua ediyorlar? Niye onlara kulluk ediyorlar? Niye onları dinliyorlar? Niye onların yasalarını uyguluyorlar?

Evet Allah'a Allah'ın istediği gibi îman edenler, hayatlarını Allah için yaşayanlar gerek tehlike anlarında, sıkıntılı anlarında gerekse sıkıntıdan, tehlikeden kurtuldukları anda güzel güzel kulluklarını sürdürürler. Ama kimileri de çok nankördürler, çok haindirler ki bir tehlike anında, Allah'ın yardımına, Allah'ın rahmetine ihtiyaçları varken, Allah'a işleri düşünce O'na dua ederler, ama ihtiyaçları kalmayınca da yan çiziverirler. İnsanlardan kimileri hem denizlerde, hem karalarda, hem şehirlerde, ülkelerde gerek güç ve kuvvete, sıhhate ve huzura sahip oldukları dönemlerde hem de felâket anlarında Allah'a kulluk yaparlar. Ama kimileri de vardır ki kötü günlerinde Allah'ı hatırlarlar da, iyi günlerinde unutuverirler hainler.

33. "Ey İnsanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Babanın oğlu, oğlun da babası için bir şey ödeyemeyeceği günden korkun. Allah'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir. Dünya hayatı sakın sizi aldatmasın. Allah'ın affına güvendirerek şeytan sizi ayartmasın."

Ey insanlar, hangi şart altında olursanız olun Rabbinizden ittika edin. Rabbinize karşı muttaki davranın. Rabbinizin koruması ve kulluğu altına girin. Rabbinize kulluğunuzun bilincinde olun. Hayatınızı Rabbiniz için yaşayın. Yaptıklarınızı Rabbinize lâyık yapın. Ve öyle bir günden titreyin, öyle bir günden çekinin ki o gün ne ananın ne de babanın evlâdına bir faydası dokunmayacak. Ana babanın evlâdına yapabileceği bir yardım olmayacak. Evlâdın da ana babasına zerre kadar bir faydasının olmayacağı bir gündür o gün. Ne evlât ebeveynine yardım edip onlardan bir şeyleri savuşturabilecek, ne de ebeveyn evlâdına bir şeyler ödeyebilecek. Kimsenin kimseye yardımının dokunmayacağı bir gündür o gün. Kimsenin kimseye faydası olmayacak. Hiçbir kimseden fidye alınmayacak, hiçbir kimsenin şefaati kabul edilmeyecek ve hiçbir kimseye de yardım olunmayacak o gün.

Böyle bir günde ne yaparız? Kime sığınırız? Kimden yardım isteriz? Hani dünyadayken babalarımıza analarımıza ne kadar saygılıydık? Hattâ onların hatırı için Rabbimize itaati terk ediyorduk değil mi? Veya çocuklarımızın üzerine ne kadar titriyorduk değil mi? Hattâ onların istikbali için Rabbinize isyan içinde bir hayatın içine giriyorduk değil mi? Onların karınlarını doyuracağız diye, onlara görkemli bir istikbal hazırlayacağız diye namazı, ilmi bile terk ediyorduk değil

mi? Hanımlarımıza, kocalarımıza ne kadar sevgili ve saygılıydık? Hattâ onlara sevgimiz ve saygımız Allah'a olan sevgimizin, saygımızın önüne geçmişti. Ama ne oldu şimdi? Unutmayın ki:

Allah'ın vaadi haktır. Ölüm hak, kıyamet hak, hesap kitap hak, kimsede yetkinin olmayışı hak, kimsenin kimseye bir faydasının olmayacağı hak, yeryüzü tanrılarının yetkilerinin ve saltanatlarının bir gün bitmesi hak, herkesin çırılçıplak, yapayalnız dirilişi hak, Mahşerde toplanma hak, mizan hak, hesap hak, sırat hak, cennet hak, Cehennem haktır. Allah'ın hükmü gereği insanların gidecekleri cennet ya da cehennemde hayatın sonsuzluğu da haktır.

Öyleyse ey insanlar, gelin bu dünya hayatı sizi aldatmasın ve aldatıcılar da sizi Allah'la aldatmasınlar. Dünyanın geçici malı, mülkü, saltanatı, evi, barkı, arabası, giyimi, kuşamı, yemesi, içmesi sakın sizi aldatmasın. Bunların tamamı geçicidir. Bunların hiçbirisine sahip olmasanız da eğer îmanınız, ameliniz güzelse diğerlerinden bir alçaklığınız olmaz. Eğer îmanınız, ameliniz kötüyse yeryüzünün en büyük zenginliğine sahip de olsanız hiç bir değeriniz yoktur bunu unutmayın. Hayat kısadır unutmayın. Ölüm çabuk gelir unutmayın. Bu dünyaya gelenlerden kimler ölmedi? Kimler bu dünyaya veda edip gitmedi? Onca güçlü kuvvetliler öldüler de şimdi biz mi kalacağız? Bizden önekiler için ölüm ne kadar haksa, onlara uygulanan yasalar ne kadar haksa unutmayın ki aynı yasalar bize de uygulanacaktır. Biz de öleceğiz. Bizden sonrakiler de ölecekler aynen bizim gibi. Ve sonra kıyamet kopacak, kimse kalmayacak yeryüzünde.

O zaman bu dünya hayatı bizi niye aldatıyor? Niye bu dünyanın geçici mal ve mülklerine, makam ve mevkilerine ulaşabilmek için Allah'a kulluğu terk ediyoruz? Geçici bir dünya hayatına bağlanıp cenneti kaybetmek akıl kârımıdır? Niye âhireti unutup dünyacı oluyoruz? Yoksa bu hayat, bu dünya cennetten daha mı güzeldir?

Yine Allah'la aldatanlar da sizi aldatmasın. Allah büyüktür, Allah Kerîmdir, Allah ğafururrahîmdir, Allah affeder, Allah kusura bak-maz, Allah'ın sizin namazınıza, dininize, îmanınıza ihtiyacı yoktur, siz-ler keyfinize göre yaşayın bu dünyada diyenler sizi aldatmasın. Dünyaya bir defa geldiniz, bir daha bu dünyaya gelmeyeceksiniz diyenler. O büyük Allah, O Kerîm Allah kullarına niye azap etsin de? diyenler. Allah hayata karışmaz, Allah vahiy göndermez, Allah dünyayı yaratmış ve sizi kendi halinize bırakmıştır. Allah'ın o kadar güzel, o kadar hoşgörüye dayanan bir dini var ki ister Allah'ı kabul et ister kabul etme, ister O'na kulluk et, ister başkalarına kulluk et O, zaten hepsinden razıdır diyenler. Dilediğiniz gibi bir hayat yaşayın diyenler sizi aldatmasınlar. Allah o kadar büyüktür ki şu basit işlerle ilgilenmez, dünya işlerini bildiğiniz gibi ayarlayın. Bildiğiniz gibi yiyin için, dilediğiniz gibi giyinin, soyunun,

dilediğiniz gibi hukuk yapın, dilediğiniz gibi bir hayat yaşayın diyenler sizi aldatmasınlar. Allah'ı tanımayanlar, Allah'ı yanlış tanıtanlar böylece sizin dinlerinizi bozmayı hedefleyenler sakın sizi aldatmasınlar. Allah'ı kitabından öğrenin, dinini kitabından öğrenin. Hani önceki âyetlerde bilgisizce Allah hakkında tartışanlardan söz etmişti Rabbimiz. Onları dinlemeyeceğiz, Allah'ı, Allah'ın dinini onlardan öğrenmeyeceğiz.

34. "Kıyamet saatini bilmek ancak Allah'a mahsustur. Yağmuru O indirir, Rahîmlerde bulunanı O bilir, kimse yarın ne kazanacağını bilmez ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Allah şüphesiz bilendir, her şeyden haberdardır."

Hakîm olan Rabbimiz bilgisinden, hikmetinden çok azını bize sunmuştur. Rabbimizin bilgisinin tamamına sahip değiliz. Kimi bilgilerini Rabbimiz bizden gizlemiştir. İşte bizimle ilgili olup ta bizden Rabbimizin gizlediği bilgilerini bize burada, sûrenin bu son âyetinde anlatıyor.

Muhakkak ki kıyamet saatinin bilgisi Allah'ın yanındadır, Allah katındadır. Biliyoruz ki İsrâfil (a.s) suru ağzına almış Rabbimizin emrini bekliyor. O da bilmiyor bu emrin ne zaman verileceğini. O da bil-miyor bu işin ne zaman gerçekleşeceğini. Cebrâil (a.s) bilmiyor, Muhammed (a.s) bilmiyor, hiç kimse bilmiyor. Sadece bilen Allah'tır. Kim ki kıyametin ne zaman kopacağını bildiğini iddia ederse Allah'ı da, Allah'ın vahyini de, melekleri de, peygamberleri de inkâr etmiş demektir. Dönemlerinde tüm peygamberlere sorulan ama peygamberlerin tamamının bilmiyoruz, onun bilgisi Allah'a aittir dedikleri bir konudur bu. Kendi döneminde Rasulullah efendimize de sordular, ey Muhammed kıyamet ne zamandır diye de, Rabbimiz sen onu nereden bilebileceksin de ey peygamberim? Onun bilgisi ancak Allah'a aittir. Sen ancak Rablerine karşı haşyet duyanları onunla uyarırsın buyurur. Kitabımızın pek çok yerinde bu konu bize anlatılır.

Evet kıyametin ne zaman kopacağı konusunda Allah'tan başka hiç kimsenin bilgisi yoktur. Lâkin kıyametin alâmetleri konusunda bilgiler var. Kur'an bu konuda bilgiler verir, Rasulullah efendimiz de Rabbimizin kendisine bildirdiği kadarıyla bu konuda bilgiler verir. Ama kıyametin bilgisi sadece Allah'ın yanındadır.

Peki acaba neden gizlemiş Rabbimiz bunu? Herhalde bizler daha dikkatli olalım diye, duyarlı bir hayat yaşayalım diye Rabbimiz onu gizleyivermiş.

Yağmuru O indirir. Yağmur O'nun yanındadır, dilerse indirir, dilerse indirmez. Bu konuda hiç kimsenin gücü de yetkisi de yoktur. Nereye yağdıracak, ne kadar yağdıracak? Nasıl yağdıracak? Kaç damla düşecek? bütün bunları bilen O'dur.

Rahîmlerde olanı da bilen sadece O'dur. Rahîmlerde ne var, ne yok? Ne zaman gelecek, ne zaman doğacak? Ne eksiliyor? Ne yükseliyor? Rahîmlerdeki Nasıl olacak? Saîd mi olacak? Şaki mi olacak? Beyaz mı, siyah mı olacak? Kadın mı, erkek mi olacak? Güçlü mü, zayıf mı? Ömrü ne kadar olacaktır? Kaç yıl yaşayacaktır? Nerede yaşayacaktır? Rızkı ne kadar olacaktır? Ne kadar hava tüketecektir? Ne kadar su harcayacaktır? Bilgiden nasibi ne kadar olacaktır? Ruhu nasıl, bedeni nasıl olacaktır? Korkak mı? Haşin mi? Kavgacı mı? Duygusal mı? Dürüst mü? Sahtekâr mı? Muttaki mi? Fâsık mı? Zâlim mi? Kâfir mi? Müşrik mi? Orta boylu mu? Kısa boylu mu? Nasıl olacağını da bilen sadece Allah'tır.

Hiç bir nefis, hiç bir kimse de yarın ne kazanacağını bilemez. Gayba îman eder ve yarın ne kazanacağını Rabbinden bekleyerek bir hayat yaşar. Yarın ne kazanacak? Yarın başına neler gelecek? bunu da hiç kimse bilemez.

Yine hiç kimse de nerede öleceğini bilemez. Ölüm de Allah'ın emrinde, ölümün gerçekleşeceği yer, mekân da onun bilgisindedir. Hayat O'nun emrinde olduğu gibi, ölüm de O'nun emrindedir. Herkesin ölümünü takdir eden O olduğu gibi ölümünü nerede karşılayacağını bilen de O'dur. O'nun önüne kimse geçemez.

Allah Alîmdir, Allah Habîr'dir. Bilen de O, haberdar olan da O'dur. Öyleyse bize düşen de O'nunla bilgilenmek, O'nun kitabıyla beraber olmak ve O'nun istediği bir hayatı yaşamaktır. Haydi öyleyse Bu Allah bilgisiyle bilgilenmeye. Haydi Allah kitabıyla, Allah elçisinin sünnetiyle gerçek bilgilere ulaşmaya ve bu hak bilgilerle bir dünya yaşamaya. Haydi Allah ve Resûlünün istek ve arzularına göre bir hayat yaşamaya. Haydi Allah'ın Alîm ve Habîr oluşuna güvenerek O'na O'nun istediği kulluğu icra etmeye. Bundan başka da hiçbir çaremiz yoktur.

Bu sûre ile alâkalı da bu kadar söz yeter. Rabbim gereği gibi anlayıp, iman edip amel eden kullarından eylesin. Sübhanekallahüm-me ve bihamdik, eşhedü en lâ ilâhe illâ ente, estağfiruke ve etûbü ileyk.